

Педагогик кинәшмә утырышында
каралды һәм кабул ителде модире
Беркетмә № 1 31 08 2021 ел.

РАСЛЫЙМ
№38 «Дельфин» балалар бакчасы
Ю.В. Демьянова
№ 31 31 08 2021 ел.

Элмәт шәһәре «38 нче гоммумустерешле балалар бакчасы
«Дельфин» мәктәпкәчә белем биру муниципаль бюджет
учреждениесе» татар теле тәрбиячесенен

2021 – 2022 елына эш программасы

Тозеде: Л.Г.Мубаракшина
татар теле тәрбиячесе

Эчтәлек

I нчебүлек.Максат.

1. Аңлатмаязуы.

Норматив–хокукыйдокументлар.

1.1.Программаныңмаксаты һәм

бурычлары.1.2.Программапринциплары.

1.3. Миллисостав.

1.4. Программаүзләштерүдәкөтелгәннәтижеләр.

1.4.1. “Татарчасөйләшәбез”,“Минемөем”проекты,4–5 яшь.

1.4.2. “Татарчасөйләшәбез”,“Уйный–уйныйүсәбез”проекты,5–6яшь.

1.4.3. “Татарча сөйләшәбез” , “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”проекты,6– 7яшь.

1.4.4. Рус төркемнәрендә тәрбияләнүче татар балаларының ана теленүзләштерүдәкөтелгәннәтижеләр.

II нчебүлек.Эчтәлек.

2.1. Балагаүсешюнәлешләрбуенчабелем бирү.

2.2. Белем бирүдә эш төрләре һәм

формалары.2.3.Комплекслы–тематикплан

2.3.1. “Татарчасөйләшәбез”,“Минемөем”проекты,4–5 яшь.

2.3.2. “Татарчасөйләшәбез”,“Уйный–уйныйүсәбез”проекты,5–6яшь.

2.3.3. “Татарча сөйләшәбез” , “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”проекты,6– 7яшь.

2.3.4. “Тугантелдәсөйләшәбез”1кечкенәлэртөркеме

2.3.5. “Тугантелдәсөйләшәбез”2кечкенәлэртөркеме

2.3.6. “Тугантелдәсөйләшәбез”,4 –5яшь.

2.3.7. “Тугантелдәсөйләшәбез”,5 –6яшь.

2.3.8. “Тугантелдәсөйләшәбез”,6 –7яшь.

III нчебүлек.Оештыру.

3.1. Материаль–техникактантәэминителеш.

3.2. Үстерешле–предметлытирәлекнеоештыру.

3.3. Программаларһәмметодикактантәэминителеш.

3.4. Кулланылганәдәбият.

Кушымта.

Диагностика.

1. Аңлатмаязуы.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарынигезендә кабул ителгән 2010–2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус һәм башка милләт балаларын татарча сөйләшәргә өйрәтү программасы, укыту-методик комплекты (УМК) төзелде. Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рустелле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләрен, “Минем өем” (4-5 яшь), “Уйный – уйный үсәбез” (5-6 яшь), “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” (6-7 яшь) проектларын үз эченә ала.

Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якин килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына, сөйләм барлыкка килү концепциясенә (Л.С. Выготский, В.В. Давыдов, Е.И. Пассов, П.Я. Гальперин), гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

Балаларны татар телендә сөйләшәргә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәгә сүз байлыгы булдырудан башлана. Аралашуга чыгу өчен нәтижәлечә аралар булырга аудиоязмалар, эшдәфтәрләре, анимацион сюжетлар, интерактив уеннар тора. Яңа сүз өйрәткәндә, сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәржемәсе бирелә; төрлеш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнәп йөтәп) өйрәтелә; уеннар кулланып (“Ватык телефон”, “Кайтаваз”...) ныгытыла; хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырыла: “Исемен әйтсәң бирәм”, “Мин күрсәтәм, син әйт”, “Сорап ал”, “Серле кәрзин”. Өйрәнгән лексиканы сөйләмдә кулланганда “Бу кем?”, “Кем юк?”, “Кәрзиндән нәрсә бар?”, “Нәрсә юк?”, “Серле янчык”, “Әйе-юк”, “Дөресен әйт” дидактик уеннары уйнала. Аралаша белү күнекмәләре булдырганда “Әйдәгез танышабыз”, “Кунакны сыйла”, “Кибеттә”, “Кафеда”, “Телефоннан сөйләшү” уен ситуацияләре оештырыла. Пиктограммалар мәктәпкәчә эрлек төркемдә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән беренчә тапкыр таныштырган дагы кулланыла. Тәрбияче

сүзлек белән эшләгәндә татар һәм рустелләре өчен урта күзләр гә таяна ала. Укыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны

үзләштергән

очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар кергәтү, бае тухуплана. Төркемнәрдә балаларның һәм

тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәр даим булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлегә аша (ситуатив күнегүләр, сюжетлы роль уеннар, үстерелешле

диалоглар, сәхнәләштерү һ.

б.) ныгытыла. Рустелле балаларны татарча сөйләшәргә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм эти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтижә бирә.

Балалар бакчасындар усбалаларынататартелеөйрөтүбуенчаэшпрограммасы(алга
таба–Эшпрограммасы)-мәктәпкәчәтәрбияһәмбелем

учреждение сендәрушәмбашкамилләт балалары татарчасәйләшәргә, үзара һәм өлкәннәр белән аралашырга әйрәтү, төрле яктан үсеш өчен мөмкинлекләр тудыруга юнәлтелгән документ булып тора.

Эш программасы Федераль дәүләт белем стандартына (ФГОС) нигезләнеп төзелде, максат һәм бурычларны, көтелгән нәтижеләрне, белем бирү процессын оештыруны билгели.

Эш программасы мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлегеначыклаучы норматив-

хокукый актлар нигезләмәләренә көйләнгән. Мәктәпкәчә белем бирү Федераль дәүләт белем стандарты күздә тотып, укыту методик комплексларга нигезләнеп төзелде.

Норматив–хокукый документлар:

Федераль жирлегендә:

- 29.12.2012 елдан №273-ФЗ «Россия Федерациясе нәң белем бирү турында» Федераль законы;
- Мәктәпкәчә мәгарифнең Федераль дәүләт белем стандарты (Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының 2013 елның 17 октябрендә 1155 нче номерлы боерыкнигезендә расланган);
- СанПиН 2.4.1.3049-13 «Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының эш шартларын, режимын оештыру буенча санитар-эпидемиологик таләпләр» раслау турында Россия Федерациясе баш дәүләт табибы 2013 ел 15 май 26 нчы номерлы боерыгы;
- “Мәктәпкәчә мәгарифнең белем бирү эшчәнлеген төп гомуми белем бирү программалары нигезендә оештыру һәм тормышка ашыру” (Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының 2013 ел 30 август 1014 нче номерлы боерыгы);

Төбәк жирлегендә:

- Татарстан Республикасының 2013 ел 22 июль 68-ЗРТ номерлы «Белем бирү турында» Законы;- Татарстан Республикасының “Татарстан Республикасында Татарстан Республикасының дәүләт телләре һәм башка телләртүрүндә” Законы;

Мәктәпкәчә белем учреждениесе жирлегендә:

- “Әлмәт шәһәре “38 нче гомму мустерешле “Дельфин” балалар бакасы” мәктәпкәчә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесенәң Уставы;
- “Әлмәт шәһәре “38 нче гомму мустерешле “Дельфин” балалар бакасы” мәктәпкәчә төп белем бирү программасы турьнданигезләмәсе;

1.1 Программаның максаты һәм бурычлары.

<p>УМК «Туган телдәс өйләшәбез» - татар балаларына анател өйрәтү</p> <p>1.2. Максат: Балаларны анателдә дәрәс һәм яхшы итеп сөйләшәргә өйрәтү.</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларны ана телдә дәрәс һәм яхшы итеп сөйләшәргә өйрәтү; 2. Тел системасының фонетик, лексик, грамматик төзелешдә рәжәләрен формалаштыру; 3. Бәйләнешләр сөйләмүстерү; 4. Тел һәм сөйләм күренешләрне аңлау (тоемлау) сәләтен булдыру. <p>1.2. Программа принциплары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Үстерелешләр өйрәтү; 2. Өйрәтү барышында тәрбияләү; 3. Фәннилек; 4. Эзлеклелек һәм системалылык; 5. Аңлаешлылык; 6. Балаларның ашыу үзгәрчәлекләрен исәпкә алу; 7. Гуманлылык;	<p>УМК «Татарча сөйләшәбез» - рус балаларына татар теле өйрәтү</p> <p>1.2. Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баеп, сүз һәм сүзтәзмәләрен төрле ситуацияләрдә кулланышка өйрәтү.</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак амилләштерү, файдалана белү күнекмәләрен өйрәтү. 2. Мөстәкыйль фикер йөртәргә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләмә белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту. 3. Сөйләмдә бә (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, сабуллашу) кагыл дәрәкә амилләштерү. <p>1.2. Программа принциплары.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Коммуникативлылык принцибы</i> – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү. 2. <i>Интеграция һәм дифференциация принцибы</i> – һәр сөйләм төренең үзгәрчәклеген исәпкә алу, тәрбиячә
--	---

<p>8. Күрсәтмәлелек.</p>	<p>сөйләмен техник чаралар ярдәмендә(аудио-, видеоязмада) тыңлау(аудирование), телүзәнчәлек ләрен</p>
--------------------------	---

<p>Балалар беләнэшләү процессында сүзлек эшсезурурына ла. Сүзлек эш-бәйләнешле сөйләм нигезе. Балалар бакчасында сүзлек эшенең өч бурычы чишелә:</p> <p>1. Иң беренче чиратта, гомуми кулланылыштагы лексика хисабына (предметларны, аларның төп билгеләрен, сыйфатларын, алар беләнэш-хәрәкәтләрен атау) сүзлекне бәтү.</p> <p>2. Сүзлеккә төгәллек кертү. Балаларга сүзне әйтү үрнәген бирү, аның һәр бала белән күп тапкыр кабатлау.</p> <p>3. Сүзлекне активлаштыру. Сөйләмнең грамматик төзелешен формалаштыруның төп шарты – тәрбияченең, өлкәннәрнең грамоталы сөйләм һәм сөйләмнең морфологик, синтаксик ягын, сүзьясалу ысулларын үзләштерү буенча үткәрелә торган күнегүләр.</p> <p>Аваз культурасы тәрбияләү буенча әш аның сөйләм сулышы, ишетеп кабул итү, артикуляция аппаратын үстерү һ.б. шундый компонентларны үзгәнәлә.</p> <p>Бәйләнешле сөйләм үстерү сөйләмнең Ике форма сын-диалоглы һәм монологлы сөйләм үстерүне күздә тотат. Диалоглы сөйләм үстерүдә сорау-жавап формасы, балаларның үзләренә сорау бирә, бер-берсенә мөрәжгәт итә белүе – иң отышлы формалар.</p> <p>Балаларның кечкенә хикәяләренә мөстәкыйль төзи белүе</p>	<p>төрлек күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләм үстерү;</p> <p>3. <i>Күрсәтмәлек принцибы</i> – тел өйрәтүнең өндәлектөр мыштагы һәр төрлешчәнлеккә бәйләүләшәтә, аларның тирә-юньне танып белүнең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;</p> <p>4. <i>Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы</i>;</p> <p>5. <i>Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы</i>: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физиккультура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, ижади сәнгать, музыка.</p> <p>6. <i>Дәвамчанлык принцибы</i> – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;</p> <p>7. <i>Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру</i>;</p> <p>8. <i>Белем бирүгә иң чәнлегенең мотивлашкан булу принцибы</i> – бала материалны үзгә өчән кызык булганда, үзгә шәхси ихтияжларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлай. Телне өйрәтү процессында әкиятис южетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмият тоялар, эмоциональ к-</p>
--	--

<p>монологлы сөйлөм барлыкка килүдә мөһим күрсәткеч булып тора. Балаларны матур әдәбият һәм халык ижаты белән таныштыру – сөйләм</p>	<p>тәрән келектуа һәм материал үзләштереләр. һәм алар тел бик теләп</p>
--	---

үсешенң әһәмиятле бурычы һәмчарасы.

Матур әдәбият һәм халык ижатыбелән таныштыру түбәндәгебурычларны чишкәндә тормышкаашырыла:

1. Дөнъяныбербөтенитепкабули түне,күзаллауларны формалаштыру.
2. Әдәбисөйләмнеүстерү.
- 3.Эстетик зэвыкны, әдәби әсәрнекабулитүнеүстерү.

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерүбурычларын чишкәндә өйрәтүнеңтөрлеметодлары,алымнар ары, чараларыкулланыла.Шундый чараларның берсе булып, бармакуеннарытора.Хәрәкәтләнү активлыгы югарырак булган саен,балаларныңсөйләметизрәкһәм яхшырак үсеш ала, сөйләм сыйфаты,төрлелегебеләнаерылыптора.

Бармак уеннары баш миеәшчәнлегенә, интеллект үсешенәуңаййогынтыясы. Чыннанда, физиологлар,психологларүткәргәнтәкшеренүләр (Л.С. Выготский,И.П.Павлов,А.Р.Лурия, А.А. Леонтьевһ.б.)хәрәкәтләнү һәм сөйләм моторикасының үзара бәйләбулуын исбатлыйлар.Балалар белән эшләүдәверендә төрле предметлар тотыпбиюләр,уеннар киңкулланыла. Нәниләр уенчыкларны яшерәләр,эзлиләр, табалар. Мондый уеннарбалаларда зур кызыксыну уята,тәрбиячә күрсәткән хәрәкәтләрнебалалар

9.Белем бирү эшчәнлегенеңдидактик принцибы - гадидән катлаулыга табабару.

10. Индивидуальләштерүпринцибы -телөйрәткәндә социальшәхес сыйфатларынүстерүнекүздәтоту.Балаларның яшь үзәнчәлекләренисәпкәалу.

Татартеленөйрәтүдә кулланылаторган чаралар.

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре,диагностикматериаллар.
2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәрпроектөчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар,мультифильмнар).
3. Картиналыһәм картиналы-дидактиккүрсәтмәлелек(таратмаһәм –күрсәтмә рәсемнәр, жырлы-биюлеуеннар, театр эшчәнлеген өчен матер–аллар.
4. Символик, график күрсәтмәлелек(пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар,муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактивуеннар.
7. Эшдәфтәрләре.

Эштөрләрһәмформалары.

Программа бурычларын үтәүдә эшформаларының,практикгамәли алымнарның, чараларның әһәмиятезур. Төпәштөрләрәбулыптүбәндәгеләртоту:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау,уенчык белән диалог төзү, уен һәмәкиятләрдәкатнашу.

тырышып кабатлайлар, “куян
булып сикерэлэр”,
“кошларбулыпочалар”, жимчүплилө
р”, “аюкебек алпан-тилпэн
йөрилэр”,
“этэчбулыпкычкыралар” һ.б.

2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, ү
стерешле диалог.

<p>Бу уеннарда музыка эсэрлэрэн кулланыу балаларның фонематики шетү сэләтен, ритмикасын, эмоциональ сферасын да баета, үстерә. УМКда өч белем бирү өлкәсе каралган:</p> <p>1. "Танып-белү" белем бирү өлкәсе табигат, аның үзенчәлекләре, экологик бәйләнешләр белән таныштыру; елфасыллары турында белемнәр өнтирәнәйтүне зәчен сәтләган.</p> <p>2. "Аралашу" белем бирү өлкәсе нәниләрдә туган телгә мәхәббәттәрбияләү, матур әдәбият эсэрләре белән кызыксыну, авазларны ыдәрәс әйтү, бәйләнешле сөйләм културасы булдыру, диалогик сөйләм чараларын үзәчен әлган.</p> <p>3. "Матур әдәбият" белем бирү өлкәсе кешеләрне һәрчак яхшыга гына өнди, акыллы, тапкыр булырга киңәш итә, шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр белән таныштыруны, балаларны әдәбителдә сөйләшергә өйрәтүне максат итеп куя</p>	<p>3. Сюжетлы-рольле уеннар;</p> <p>4. Әйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязма гатаянып).</p> <p>5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битл екләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әнниләргә, башка төркем балаларына).</p> <p>6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, "Командир" уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.</p> <p>7. Ижади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.</p> <p>8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап әшләү.</p> <p>9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм әмәш тәшләрә белән үзара аралашу).</p> <p>10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.</p> <p>11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.</p> <p>12. Интерактив уеннар.</p>
---	--

- 4-5 яшьлек балалар өчен атна дөвәамында 20 шәр минутлык 3 әшчәнлек өештырыла;
- 5-6 яшьлек балалар өчен атнага 25 шәр минутлык 3 әшчәнлек өештырыла;
- 6-7 яшьлек балалар өчен атнага 30 ар минутлык 3 әшчәнлек өештырыла.

1.3. Миллисостав.

Төркемнәр	Балалар саны	Татарлар	Руслар	Катнаш гайлә	Башка милләт
1нче кечкенәләр төркеме “Домик друзей”	25	11	14	4	0
2нче кечкенәләр төркеме “Росточек”	27	11	16	2	0
Уртанчылар төркеме “Солнечные лучики”	26	9	17	3	Таджик-1
Зурлар төркеме “Лесная поляна”	20	9	10	2	Таджик-1
Мәктәпкә эзерлек төркеме “Цветные ладошки”	23	6	10	4	Таджик-1

Барлығы– 121 бала

Татар милләтле бала –

46 бала Рус милләтле бала–

67 бала

Катыш милләтле балалар – 15

бала Башка милләт балалары-3 бала

1.4. Програмаүзлештерүдәкөтелгәннәтижәләр.

1.4.1. “Татарчасөйләшәбез”, “Минемөем” проекты(4-5яшь)

Белембирүэшчәнлегенәңбурычлары

1. Тирә-

июнькүзаллавынқиңәйтәбарып, иңякынкешеләре, уенчыклар, ашамлыклархисабынасүзбайлыгын арттыру.

2. Өлкәннәркушканкатлаулыбулмаганбиремнәрнеаңлап, үтибелүләренәирешү

3. Тәрбиячәйткәнсүзләрне, кыскафразаларныкабатлапәйтәбелүләренәирешү.

4. Үз исемен дәрәс әйтә, исәнләшә, сабуллаша, рәхмәт әйтә белүкүнекмәләренүстерү.

5. Куелган сорауларны аңлап, сөйләмдә 2-3 сүз белән җавап кайтарукүнекмәләренүстерү.

Белем бирү эшчәнлегенәң

эчтәлегә. Лексикминимум – якынча 2 сүз.

“Минем өем” проекты темалары (“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Саннар”) буенча бирелгән лексиканы төрлесе ситуацияләрдә ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.

Аларның тирә-июнь күзаллавын қиңәйтә бару, югарыда күрсәтелгән темага караган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын арттыру өстендә эшләү, алардә татар телендә сөйләшә башлау теләге уяту.

Актив үзләштерүләренә ирешү өчен әйбер исемнәрнең мәгънәсен аңлату һәм аларны дәрәс әйтү күнегүләре эшләү. Иң якын кешеләр (*әти, әни, бабай, әби, малай, кыз*), яраткан уенчыклар (*туп, машина, курчак, эт, пәси куян, аю*), ашамлыклар (*алма, ипи, сәт, чәй*) һәм саннар (*бер, ике, өч, дүрт, биш*) хисабына сүзлекне бае туган активлаштыру. Өйрәнгән сүзләренә аерым, күмәк, тәрбиячә ярдәмендә кабатлы белү күнекмәләрен булдыру. *Алма бир. Мә, алма.*

Бу кем? Бунәрсә? сорауларына аңлап җавап бирергә өйрәтү.

-Бу кем? – Бу әти.

-Бунәрсә? – Бутуп.

Нинди? сорауларына аңлап, дәрәс җавап бирергә өйрәтү.

-Тупнинди? – Кечкенә.

-Машина нинди? – Матур. Әйбернең билгесен ачыклау максаты белән куелаткан сорауларны аңларга һәм сөйләмдә җавап кайтарырга өйрәтү. (Зур, матур, кечкенә, чиста, әйбәт, пычрак, тәмле).

-Бунәрсә? – Бутуп.

-Тупнинди? – Туппычрак (зур, матур, кечкенә, чиста, әйбәт).

Тәрбиячә иткән сүзләрне, кыска фразаларны балаларның кабатлап әйтә белүләренә ирешү өстендә эшләү. Аларның өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап, үти белүләренә ирешү (*мә, бир, утыр, аша, эч, уйна, ю, ал*).

-Мә, куян. – Бир куян.

Тәрбиячөйткәнбилге буенчапредметнытабу, күрсәтәбелергөйрәтү.

Зурмашинаал. Тәмлеалмабир.

Үзисемендөрөсәйтә, исәнләшә, сабуллашабелергөйрәтү, сүзләрнедөрөс, урынлыкулл ану.

Исәнме. – Исәнмесез. Сау бул. – Сабулыгыз. Минкыз. – Мин Оля. Мин малай
- МинКоля.

Таныш

предметларныңисемнәренныгыту, куелгансораугараслаучы, инкарьитүчесүзлө
рне (әйе, юк) дөрөс кулланыргаөйрәтү

СинКоля? – Әйе.

Синкыз? – Юк, минмалай.

Мин, син алмашлыкларынаңларгаһәмурынлыкулланыргаөйрәтү.

Синкем? – МинКоля.

Кечкенәкүләмлешигырьләр, жырларөйрәтү.

Белем бирү эшчәнлегенә

нәтижәләреИрешелгәннәтижәләр:

Өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап, үти

белә. Тәрбиячөйткән сүзләрне, кыска фразаларны кабатлап әйтә

белә. Үзисемендөрөсәйтә, исәнләшә, сабуллаша, рәхмәтәйтәбелә.

Куелган сорауларны аңлап, сөйләмдә 2-3 сүз белән җавап кайтара

белә. Бер-берсөһәмөлкәннәрбелән62сүзкулланыптатартелендә аралаша.

Бирелгән лексиканы төрле ситуацияләрдә ишетеп аңлап куллана белә,
сөйләмкүнекмәләребар.

Татартелендәсөйләшү теләгебар.

Әйберисемнәренәңмәгънәсенәңлыһәмаларныдөрөсәйтәбелә.

Гаилә, уенчыклар, ашамлыклар һәм саннархисабына сүз байлыгы

бар. Өйрәнгән сүзләрне аерым, күмәк, тәрбиячөйрдә мендә кабатлый белә.

Букем? Бунәрсә? сорауларынаңлап, җавап бирә.

Әйбернең билгесенәчык лау максаты белән куелаторган сорауны аңлый
һәм сөйләмдә җавап кайтара белә.

Тәрбиячөйткән сүзләрне, кыска фразаларны

кабатлап әйтә. Өлкәннәр ку

шкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап үти.

Тәрбиячөйткән билге буенча предметны таба, күрсәтә белә.

Үзисемендөрөсәйтә, исәнләшә, сабуллаша белә, сүзләрне дөрөс, урынлы куллана.

Куелган сорауга раслаучы, инкарь итүче сүзләрне дөрөс куллана

белә. Мин, син алмашлыкларынаңлыһәм урынлы куллана.

Кечкенә күләмлешигырьләр, жырлар белә.

1.4.2. “Татарча сөйләшәбез” Зурлар төркеме (5-6)

яшь)“Уйный– уйныйүсәбез”проекты

Белем бирү эшчэнлегенен бурчылары

1. Тирә- юнь күзаллавын киңәйтә барып, яшелчәләр, савыт-сабалар, киёмнәр, өй жиһазлары, ашамлыклар темасына кергән сүзләр хисабына сүз байлыгынарттыру.
2. Гади сорауларны аңлап жавап бирү, мөрәжәгать итә белүләренә ирешү.
3. Узара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуға чыгуларына ирешү.
4. Сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә камилләштерү.
5. Боерык фиғыльләрен сөйләмдә аңлап дөрес куллана белү күнекмәләрен үстерү.

Белем бирү эшчэнлегенен

эчтәлегә Лексик минимум – якынча 45 сүз.

“Уйный-

уйный үсәбез” проекты темалары (“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Саннар”, “Яшелчәләр”, “Савыт-саба”, “Киёмнәр”, “Шәхсигигиена”, “Өй жиһазлары”, “Бәйрәмнәр”) буенча бирелгән лексиканы төрләшчәнлектә (уен, аралашу, музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.

Яңа сүзләр хисабына баланың сөйләмен баепту, тулыландыру. (*Кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, аш, ботка, кашык, тәлинка, чынаяк, күлмәк, чалбар, бит, кул, өстәл урындык, карават, баллы, ничә, нинди, алты, әсиде, сизез, тугыз, ун, кызыл, сары, яшел, зәңгәр, нәрсә кирәк, юа, ки, сал, йокла, хәерлекән, яратам, бар*).

Санау күнекмәләрен ныгыту, сөйләмдә камилләштерү.

Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес жавап бирә белергә өйрәтү.

Раслаучы һәм инкарыйтуче сүзләрен ныгыту, урынлы куллану. (*Әйе, юк*)

Исем + сыйфат конструкциясен сөйләмдә активлаштыру.

- *Бу кызыл тәлинка.*

“Минем өем” проекты буенча өйрәнелгән боерык фиғыльләренә ныгыту (*аша, эч, утыр, ю, уйна, йокла*), яңа боерык фиғыльләренә (*ки, сал*) сөйләмдә аңлап дөрес куллана белергә өйрәтү, активлаштыру.

Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә камилләштерү.

Белем бирү эшчэнлегенен

нәтижәләре Ирешелгән нәтижәләре:

Гади сорауларны аңлап жавап бирү, мөрәжәгать итә белә.

Узара һәм зурлар белән көндәлек тормышта 107 сүз кулланып татар телендә аралаш

а. Сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә куллана. Боерык фиғыльләренә сөйләмдә аңлап, дөрес

куллана. “Уйный-уйный үсәбез” проекты темалары (

“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”,

“Саннар”, “Яшелчәләр”, “Савыт-саба”, “Киёмнәр”, “Шәхсигигиена”,

гигиена”, “Өй жиһазлары”, “Бэйрэмнэр”) буенча бирелгән лексиканы төрлөшчәнлектә (уен, аралашу, музыка, хезмэт, хэрәкэт) ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар.

Яңасүзләр хисабына сүзбайлыгы бар.

Санау күнекмәләре бар, сөйләмдә куллана белә.

Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Соравынаңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрөс җавап бирә.

Раслаучы һәм инкарь итүче сүзләргә аңлай, урынлы куллана. Исем + сыйфат конструкциясен сөйләмдә дөрөс куллана.

Боерык фигураларны сөйләмдә аңлап дөрөс куллана белә.

Алган белемнән, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнәгүләрдә куллана белә.

1.4.3. Мәктәпкә эзерлек төркеме (6-7 яшь)

“Безиндә хәзер зурлар – мәктәпкә илтәюллар” проекты

Лексик минимум – якинча 60 сүз. “Без индә хәзер зурлар – мәктәпкә илтәюллар” проекты темалары (“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Саннар”, “Яшелчәләр”, “Савыт-саба”, “Киёмнәр”, “Шәхси гигиена”, “Өй жиһазлары”, “Бэйрэмнәр”, “Танышу”, “Тату гаилә”, “Дусларны сыйлыбыз”, “Кунак килде”, “Кафега барабыз”, “Күңелле уеннар”, “Без циркта”, “Безнең дуслар”, “Чанашуабыз”, “Без би без”, “Күңеллесәяхәт”, “Мәктәп”, “Без киятәр атабыз”) буенча бирелгән лексиканы төрлөшчәнлектә (танып– белү, уен, аралашу, музыка, хезмэт) ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.

Яңа сүзләр хисабына баланың сөйләмгә баеп, тулыландыру: син кем, хәерлекән, тычкан, бу кем, бу нәрсә, нишли, йоклай, утыра, ашый, эчә, нишлисең, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың, син нишлисең, сикер–сикерәм, сикерә, йөгәрә, төлке, йөгәр–йөгәрәм, чәк–чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, этәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, би, биим, ак, кара, жырла–жырлайм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем сыйм, укыйм, дәфтәр.

Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? Соравынаңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрөс җавап бирә белергә өйрәтү.

Алган белемнән, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнәгүләрдә камилләштерү. Монологик сөйләмне үстерү.

Белем бирү шәхсәнлегә нәтиҗәләре.

Яңа сүзләр хисабына сүзбайлыгы бар.

Сөйләмне аралашу чарасы буларак файдалана

белә.Диалогикһәммонологиксөйләмкүнекмәләреба

р.

Үзараһәмөлкәннәрбелән167 сүзкулланып татар телендәактиваралаша.

“Без инде хэзер зурлар – мэктэпкэ илтэ юллар” проекты темалары(“Гаилэ”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”,

“Саннар”, “Яшелчэлэр”, “Савыт-саба”, “Киемнэр”, “Шэхсигигиена”, “Өйжиһазлары”, “Бэйрэмнэр”, “Танышу”, “Т атугаилэ”, “Дусларнысыйлыйбыз”, “Кунаккилде”, “Кафегабарабыз”, “Күңеллеу еннар”, “Безциркта”, “Безнеңдуслар”, “Чанашуабыз”, “Безбиибез”, “Күңеллеся хэт”, “Мэктэп”, “Безэкиятяратабыз”)буенчабирелгәнлексиканытөрлөшчәнлек тә(танып–белү, уен, аралашу, музыка, хезмэт)ишетепәңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләребар.

Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Нишли? Син нишлисең? Каябарасың? соравынаңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дәрәҗәсә явап бирә белә. Фигыльләрне урынлы куллана. Жырлар, шигырьләр белә.

1.4.4. Рус төркемендә тәрбияләнүче татар балаларының ана теленүзләштерүдә көтелгән нәтижәләр.

Икенче кечкенәләр төркеме

Елдә верендә өйрәнгән сүзләренә, кыска фразаларны аерым, күмәк, тәрбиячә ярдәмендә кабатлый белә.

Өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап үти. Үзисе мөдәрәсәйтә, исәнләшә, сабуллаша, рәхмәт әйтә белә.

Куелган сорауларны аңлап, сөйләмдә 2-3 сүз белән җавап кайтара белә. Бер-берсә һәм өлкәннәр белән татар телендә аралаша.

Әйберисемнәренә һәм гына сәнаңлы һәм аларны дәрәҗәсәйтә белә.

Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә эшли? Нинди? сорауларын аңлап, җавап бирә. Әйбернең билгесен ачык лау максаты белән куелаторган сорауны аңлы һәм сөйләмдә җавап кайтара белә.

Мин, синалмашлыкларынаңлы һәм урынлы куллана.

Кечкенә күләмле шигырьләр, жырлар белә. Татар телендә сөйләшү теләге бар.

Уртанчылар төркеме

Сүзбайлыгы бар.

Үзара һәм зурлар белән татар телендә аралаша.

Үзе турында тулы жомләләр төзеп сөйли белә. Сөйләмдә ягымлы сүзләр, боерыкларны куллана.

Санау күнекмәләре бар, сөйләмдә куллана белә. Нинди? Нишли? Ничә? соравына дәрәҗәсә җавап бирә. Иллюстрацияләргә карап сәрләренә һәм сәнаңлы.

Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнәгүләрдә куллана белә.

Зурлар төркеме

Сөйләмне аралашу чарасы буларак файдалана белә. Диалог һәм монолог сөйләм күнекмәләре ба

р.
Үзараһәмөлкәннәрбеләнтатартелендәактиваралаша.
Сүсләрнегомумиләштерәбелә.Капма–каршыбулгансүзләрнеатый.

Жырлар, шигырьләр, мәкаль, табышмаклар белә.

Алганбелемнәрен, сөйләмкүнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуативкүн егүләрдә куллана, үзлектән сорау бирә белә.

Танып белү, Аралашу, Матур әдәбият уку

- транспорт төрләрен кеше тормышын жиңеләйтә, уңайлыклар тудыраторган эйберләрен белү;
- предметның төсө, күләме, формасы, зурлыгы, авырлыгы, нинди материалдан эшләнгән булуы турында сөйли алу, аларны төркемләү;
- төрлечәнәрләр (төзүчеләр, авыл эшчәннәре һ.б.) турында белү;
- туган шәһәр (авылың), туган илең, аның башкаласы, юл йөрү кагыйдәләрен белү;
- үз туганнары, үзетурында сөйли алу, өй адресын әйтү;
- табигать күренешләрен күзәтәп, алар арасындагы бәйләнешләр турындан әтижәчыгара алу, кайбер закончалыкларны белү.
- сөйләмдә төрле кушма жөмлөләр куллану, туры һәм кыска сөйләмнән файдалану;
- үз тәҗрибәсеннән чыгып, эчтәлекле рәсемнәр, картиналар буенча мөстәкыйль рәвештә хикәя төзү;
- әкиятләрен ахырын тәмамлау, зур булмаган әдәби әсәрләрен эчтәлеген сөйләгән дэинтонацияләрдән дөрөс файдалану;
- сөйләмдә, башкалар белән аралашкан даягымлы сүзләр куллану;
- мәгънәдәш сүзләр һәм капма-каршы сүзләр куллану;
- аралашуда актив булу, теләп катнашу.
- әсәрнең жанрын билгели алу (әкият, хикәя, шигырь);
- зур булмаган әсәрләрен сәхнәләштерү, рольләргә бүлеп шигырьләрен сөйләү;
- яраткан язучыларны атайы белү;
- укуы методика комплектында күрсәтелгән 2–3 шигырьне сөйләү, табышмак, мәкальләрен искә төшереп әйтү;
- әдәби персонажның кылган гамәлләре турындагы фикерләрен башкаларга сөйләү;
- үзен яраткан китабы турында башкаларга сөйли белү.

Мәктәпкә эзерлек төркеме

Сөйләмне аралашу чарасы буларак файдалана белә.

Диалоглы сөйләмдә ягымлы сүзләрне кулланып

аралаша белә. Монологик

ойләм күнекмәләре бар.

Үзара һәм өлкәнәр белән татар телендә актив аралаша.

Сүзләрен гомумиләштерә белә. Капма – каршы булган сүзләрен атайы. Рәсемгә карап, аның эчтәлеген сөйли.

Жырлар, шигырьләр, мәкаль, табышмаклар, санамышлар, әкиятләр белә.

Алганбелемнәрен, сөйләмкүнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуативкүн

егүлөрдө куллана, үзлектэн сорау биребелә.

Танып белү, Аралашу, Матурәдәбиятуку.

- сәламәтәшәүрәвешә, дәрестукланутурында күзаллау;
- экологикбәйләнәшләрнеаңлатаалу, кешенәңтабигатбеләнбәйләнәшә, үзарайогынтысын белү;
- табигатнеңтөрлеобъектларытурындамәгълүматлыбулу;
- предметларны үзләренә генә хас билгеләре, үзенчәлекле сыйфатлары буенча аерып ала һәм төркемләп белү;
- үзе, әти-әнисе турында сөйли белү (фамилиясен, исемен, әтисенәң исемен, адресын, телефон номерын әйтә алу), өлкәннәр хезмәте, аларның эшлекле сыйфатлары турында мәгълүматлыбулу.
- күмәк сөйләмдә катнашу (сораулар бирә, сорауларга тулы жавап кайтара, вакыйгалар, фактлар, күренешләр турында эзлекле, мәгънәлә һәм маңлаешлы итеп сөйли);
- сөйләмдә төрләнүчү төркемнәрне мәгънәсе буенча аңлап, төгәл куллану;
- сүзләренә контексттагы мәгънәсенә туры китереп сөйли белү күнекмәләре булу;
- предметлар, картиналар, рәсемнәр буенча, үз тәҗрибәсеннән чыгып, ижад икәнчәк әләр төзи белү;
- тәрбиячә һәм яшьтәшләрне белән дәплетеп сөйләшә белү.
- әсәрнең жанрын билгели алу (әкият, хикәя, шигырь);
- китап геройларының хәленә керә белү, кылган гамәлләренә дәрәс бәя бирү, үз мөнәсәбәтен белдерү;
- шигырьләренә, сәхнәләштергән әсәрләренә сәнгатьле итеп сөйләү, әчтәлеген буенча асоруларга жавап бирә белү;
- иллюстрацияләр, рәсемнәргә карап, өйрәнгән матурәдәбият әсәрләрен тану;
- китаплардан аңа беләмнәр алу мөмкинлеген аңлау.

Иңчәбүлек. Әчтәлек.

2.1. Балага үсеш юнәлешләре буенча беләм бирү (бишбеләм бирү өлкәсендә)

1. Социаль-

коммуникатив үсеш. Балаларның Татарстан Республикасы, анда яшәүчеләриклар, аларның хезмәте һәм профессиональләре, туган җамааттагы табигат турында беләмнәрне үз эшчәнлегенә вакытында тирәнәйтү. Балаларда патриотизм хисләре; үз туган шәһәр (авылы), республикасы, иленең гражданы итеп тану; шәһәр, республика, ил символикасына (флаг, герб, гимн) хөрмәт белән карауны һәм горурлану хисе тәрбияләү. Иҗтимагый чыгышы, расасы, теле, дине, женесе һәм яшенә карамыйча, янәшәдә яшәүчеләргә (балаларга, өлкәннәргә) уңай мөнәсәбәт, түземлек (толерантлык); башка кешеләрнең хисләре, фикерләре, теләкләренә, карашларына хөрмәт тәрбияләү, үзенең башкалар фикере белән риза булмавын дәлилли яисә үз позициясен якый белергә өйрәтү. Башка ил, этнос халыклары белән позитив алашуның, хезмәттәшлек итүнең мәгънәсен аңлату. Якындагы социум

даүз

урыны, тегеяки бутөркемдәгекешеләргәниндимөнәсәбәттәбулуы (балаларбакча сындагы төркем яисә бию түгәрәге әгъзасы, спорт мәктәбе укучысы, булачак гимнастһ.б.) турында күзаллаулар формалаштыру. Гаилә тарихына (картбабай, бабай, картәби, әби) каратакызыксынүтәрбияләү. Гаиләң белән горуранухисләре, гаиләәгъзаларыныңуңшларынасөенү, бүләкләренигътибар сызкалдырмаукүнекмәләретәрбияләү. Иделбуехалыкларыныңәдәбиәсәрләре, нәфисһәммультипликационфильмнары, әйләнә-тирәдәгетормыш турындагы күзаллауларын сюжетлы-рольле һәм режиссёрлыкуеннарында ижади куллануларына булышлык итү.

Балаларның

сәхнәләштерүһәмкуюөченИделбуехалыкларыныңәкиятләрен, шигырьләрен, жырларын, биюләренмөстәкыйльсайлапалуларынхуплау; куелачакспектакльгә кирәклеатрибутирһәмдекорацияләрәзерләргә, үзаравазифаларныбилгеләргәһәм рольләрбүләшергәбулышу. Театральләшкәнәшчәнлектәтеатрныңтөрлетөрләрен (бибабо, бармак, курчак, рәсемнәрһ.б. театрлар) куллану. Сәхнәсәнгәтенәкаратакызыксынүүстерү. Коллективтасүзлеуеннаруйнаргаомтылышларынхуплау. Иделбуехалыкларыуеннарынуйнаутәжрибәсенбаату.

2. Танып-белү үсеше. Туган як тарихы, мәдәнияты, сынлы сәнгать, туганякныңтабигәтебеләнтаныштыруисәбәнәбалаларныңкүзаллауларынкиңәйтү. Туганяктабигәте, климаты, кешеләренәңтормышыбеләнтаныштыруны дөвам итү. Үз шәһәренәң (авылының) истәлекле урыннары, халык һөнәрләре, милли кухня, Татарстан Республикасы халыкларының телкультурасыбеләнтаныштыру. Картадатуганшәһәрен, республикасын, башка ланы, Татарстандагы эре шәһәрләренә (Әлмәт, Яр Чаллы, Түбән Кама, Бөгелмә, Яшел Үзән һ. б. ны) күрсәтә һәм атый белергә өйрәтү. Борынгышәһәрләр (Биләр, Болгар), аларның тарихы, культурасы, көнкүрешә беләнтаныштыру. Авылһәмшәһәркешеләренәңкөнкүрешенчагыштырыргаөйрәтү. Татар һәм рус халкының яши торган өе, йорт кирәк-яраклары, өскиемнәреүзенчәлекләренәигътибаритү. Туганшәһәрендәбараторганпозитивүзгәрешләренә (балаларбакчалары, спорткомплекслары, театрларһ.б. төзелү) күрә белергә өйрәтү. Казанның эре промышленность һәм сәүдә үзәгебулуы, татар халкының элек-электән игенчелек, терлекчелек, күн эшкәртү, сәүдәбеләншөгыйльләнуәтурындабалаларгасөйләү. Туганшәһәренәң, башкашәһәрләренәңсимволикасыһәйрәнүнедөвам итү, үзхалкыныңберөлешәбулуынаңлыбелергәярдәм итү. Милли һәм дөньякультураларыныңүткәнәнәһәм бүгенгәсенәбалаларныңякнайту. Музыка һәм театр сәнгәтенәң күренекле шәхесләре, аларның тормыш һәм ижат юллары белән таныштыру (композиторлар: С. Садыкова, С. Сәйдәшев, Ф. Яруллин һ. б., жырчылар:

Ф. Шаляпин, И. Шакиров, Р. Ибраһимов һ. б., театррежиссёрлары: М. Сәлимжанов, К. Тинчурин һ. б., В. Качалов, Г. Камалисемендәгетеатрактёрлары һ. б.). Аларның тормышларына һәм эшчәнлекләренә кызыксынүүяту. Күренекле фәнәшлекләренәңтормышы һәм эшчәнлекләре беләнтаныштыру (Н. И. Лобачевский, К. Ф. Фукс, И. М. Симонов, Н. Н. Зинин, А. М. Бутлеров, А. Е. Арбузов һ. б.). Балаларның танып-белүгә карата

кызыксынуларын канәгатьлөндөрү, Казан (Идел буе) федераль университеты укытучылары һәм аны тәмамлаучылар турында мәгълүмат бирү. Милләтебез каһарманнарының Бөек Ватан сугышында күрсәткән батырлыклары турындасөйләү (М. Жәлил, Г. Гафиятуллин, М. П. Девятаев, П. М. Гаврилов, Н. Г. Столяров һ. б.). Эти-эниләрне балаларга эби һәм бабаларының сугышта

алган бүләкләре турындасөйләргәжәлепитү. Ватанны саклаучыларга карата хөрмәт хисләре тәрбияләү (һәйкәлләр,obeliskларга чәчәкләр кую һ. б.). Табигатьне саклау буенча балаларның белемнәрен тирәнәйтү. Туган якның тере һәм тере булмаган табигатенә сакчыл караш тәрбияләү, табигатькә катнашуыңнан соңтуган уңай һәм тискәре нәтижеләрне алдан күрә белергә өйрәтү,

табигатьнең ресурсларына сакчыл мөнәсәбәттәрбияләү, аны рациональ файдалану күнекмәләре формалаштыру. Үсемлек һәм җиләкләрне җыю кагыйдәләре белән таныштыру. Дәүләт тыюлыклары, андәшәүчетереклекияләре, Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән үсемлек (флора) һәм хайваннар (фауна) төрләре белән таныштыруны давам итү. Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясында сирәк очрый торган төрләргә сакчыл караш кирәклеген балаларның аңнарына җиткерү. Татарстанның елга, күлләрен дәшәүчетереклекияләре белән таныштыру. Кешеләр тормышында чишмә, елгаларның тотканурыны, әһәмияте турындасөйләү. Республика сулыкларын чиста тотарга теләк уяту. Туган як табигатенң матурлыгына, андагы форма, ис, төс муллыгына игътибар итү. Табигатьтәге үзгәрешләргә күрә белергә өйрәтү.

3. Сөйләм

үсеше. Балаларны матур әдәбият эсәрләре,

халык әкиятләре, фольклоры белән таныштыру. Татар теленә карата тотрыклы кызыксыну үстерү. Мәгълүмати аралашу технологияләре, аудио- һәм видео язмалар,

уку методик комплекты ярдәмдә предметны, аның билгесен, хәрәкәт белдерүче сүзләргә актив кулланышка кертү, гади аралашу өчен кирәк булган сөйләм берәмлекләре байлыгы булдыру. Балаларның сүз байлыгын арттыру. Төзелеш ягыннан катлаулы булмаган хикәя һәм сорау-җөмләләр төзү күнекмәләрен ныгыту. Үзету турында, беркешегә мәлләрен сурәтләгән ситуатив картиналар сериясе буенча, сюжетлы рәсемнәр, үз күзәтүләреннән чыгып, зур булмаган (3–5 җөмләле) хикәяләр төзи

белергә өйрәтү. Балаларның төрле эшчәнлек вакытында татар халык фольклор эсәрләрен, еш кулланылган сүзләр һәм мәнәфәйдә уга мотылышларын хуплау. Татар телендә сөйләүче әңгәмә дөшәнен сөйләм элементын белүне формалаштыру, нәрсә турында сөйләгән аңларга тырышу, телне аз белүгә карамастан, аның белән әңгәмәгә кереп, аралашырга мотылышын хуплау.

Балаларны татар телен киләчәктә (башлангыч мәктәптә) тагын да аңлабрак, төшенеп өйрәнергә эзәрләү.

4. Нәфис сәнгать үсеше. Балаларны татар халкының сәнгате (музыка, бию, рәсем сәнгате, матур әдәбият эсәрләре), анда яшәүче атаклы кешеләр

беләнтаныштырып, аларда әхлакый-патриотик хисләр тәрбияләү.
Милләтебезнең диний оялалары, халыкавыз иҗаты, сынлы сәнгать һәм архитектура
асы, музыка

сәнгате белән таньштыру балаларда Туганилне ярату хисетәрбияләргә булыша. Милли орнамент элементлары белән таньштыруны дәвам итү. Балалар белән «яшәү гачы» образын карау. Балаларның игътибарын композициянең үзенчәлегенә (симметриясез), шул ук вакытта төрле төсләр файдаланылган чәчәк бәйләменә юнәлдерү.

Төрле материаллар кулланырга, реаль һәм акцияти образларны (Идел буе халыклары әкиятләрендәгеге ройларны да кертеп) сурәтләнүнең төрле ысулларын берләштерергә мөмкинлекләр бирү. Республикатормышында булган истәлекле вакийгаларны рәсемнәр дөчәгылдыра белүләрен хуплау. Балаларның эшләрен бергәләп карау, нәрсә ясаганнары турында сөйлә белергә өйрәтү. Балаларга эшләренә тематикасын киңәйтүгә булышлык итү. Актүбә һәм Шәмәрдән уенчыкларын натурадан карап әвәли һәм аларның характерлы үзенчәлекләрен бирә белергә өйрәтү. Ике-

өч фигурадан торган скульптуратөркемнәрне катлаулы булмаган сюжетларга («Сабантуйда», «Чәй эчкәндә», «Ат чабышлары» һ. б.га) берләштерү. Идел буе халыкларының әдәби әсәрләре геройларын күзаллау юлы белән әвәли белү күнекмәләрен

формалаштыру. Туган шәһәр (авылы) тормышындагы вакийгаларны чагылдыручы сюжетларны мөстәкыйль сайлап белүләрен активлаштыру. Башка беләм бирү өлкәләренә эчтәлегә белән ярак-лаштырып, балалар эшләренә тематикасын киңәйтү. Балаларны Г. Тукай әсәрләре һәм аны иң ятты чагылдыручы сәнгать төрләре (Ф. Яруллинның «Шүрәле», Ә. Бәшировның «Су анасы» балетлары, Н. Жигановның «Кырай» симфониясе, Б. Урманче, И. Казаков, Б. Әлменов, Ф. Әминов һ. б. ның сынылы һәм рәсем сәнгатьләре әсәрләре) белән таньштыруны дәвам итү. Сәнгатькә карата уңай караш формалаштыру.

«Казан» милли-мәдәни үзәгенәң милли-

мәдәният музее да булу, анда борынгыдан сакланып калган өй кирәк-яраклары: көмеш поднослар, савыт-

саба, бизәктөшерелгән бакыр кувшиннар, комганнар, йорт хайваннары фигуралары формасындагы бронза йозаклар; жәмәгәт биналарының интерьерларын һәм экстерьерларын бизәүче декоратив композицияләр

белән таньштыру. Борынгы бизәнү әйберләрен: йөзекләр, алкалар, беләзекләр, чулпылар, яка чылбырлары, хәситәләр һ. б. ны карау. Хәзерге заман рәссам-ювелирларның (И. Фазылжанов, С. В. Ковалевская, В. О. Ковалевский һ. б. ның) ижатлары белән таньштыру. Балаларның игътибарын бизәнү әйберләре

нең милли үзенчәлекләренә юнәлдерү. Татар халкының үзенчәлекле сәнгати һөнәре булган ука белән чигү турында сөйләү. Чигелгән түбәтәйләр, хатынкызының бәрхет аяк киеме, күкрәкчәләр, калфаклар һ. б. ны карау.

Бигрәктә популяр булган композицияләргә – «алтын каурый», чәчәк бәйләмә, кошлар, бодай башагы, йолдызлар һәм ярымай мотивларына һ. б. га игътибар итү. Туган шәһәр (авыл) архитектурасы – мәчет һәм храм архитектуралары (Кол Шәриф мәчете, Раифадагы Богородицкий ир-атлар монастыре) белән таньштыру эшен дәвам итү.

Балаларны татар халкының музыка културасына якынайту. Татар композиторларының музыкаль әсәрләрен тыңлау. Татарстан Республикасы,

Россия Федерациясең Дәүләт гимннары белән таныштыру. Горуурлык хисләре тәрбияләү.

5. Физикүсеш. Татар халык хәрәкәтле уеннарын, физминуткалар кулланып балаларның хәрәкәт активлыгын үстерү, татар халык бәйрәмнәре, халык уеннары аша балаларның физик үсешен камилләштерү. Чәй янына бирелә торган милли камыр ризыклары: гөбәдия (дөгә, йөзем һәм йомырка белән), кабартма, бавырсак, талкыш-кәләвә, чәкчәк, коштеле белән таныштыру. Балаларга республикадан читтә дә танылган дөвалану-ял итү урыннары һәм санаторийлар («Васильево», «Сосновый бор» («Наратурманы»), «Крутушка», «Бакирово», «Санта» һ. б.) белән танышу мөмкинлеген бирү. Хәрәкәтле халык уеннарын үзгәртеп төрләндерү кү-некмәләре бирү. Милли уен-ярышларда («Таяктаргыш», «Аркантаргыш», «Капчык белән сугыш» һ. б. да) катнашып килү теләге уяту. Кешеләр арасында спортның әһәмияте турында күзаллау формалаштыру. Милли спорт төре – көрәш белән таныштыру. Спорт өлкәсендәге билгеле уңыш-казанышлар белән таныштыру. Идел буе халыкларының төрле эчтәлекле уеннарын мөстәкыйль эшчәнлек вакытларында файдалана белү күнекмәләрен ныгыту. Хәрәкәтле уеннарда балаларда көч, житезлек, кыюлык, тәвәккәллек, түземлек кебек сыйфатлар тәрбияләү. Уен нәтижәсен гадел бәяли белүләрен хуплау. Халык уеннары белән кызыксынуларын үстерү.

2.2. Эштөрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эштөр формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эштөрләр булып түбәндәгеләр төрә:

1. Предметлар белән эштөр: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләр дөкатнашу.
2. Рәсемнәр белән эштөр: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-роль уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудио язма гата янып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (эти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, «Командир» уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Ижади һәм ситуатив уеннар: роль уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләр белән үзара аралашу).
10. Аудио язмалар тыңлау, кушылып итү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзнерәсемдәт абыш күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

13. 2.3.Комплекслы–тематикпланнар
14. 2.3.1.Уртанчылартөркеме«Минемөем» проекты

АКТИВ СҮЗЛӨР	СӨЙЛӘМҮРНӘГЕ	АУДИОЯЗМА АНИМАЦИОН СЮЖЕТ
ГАИЛӘ–18СӘГАТЬ (1-18)		
этиән имала йкыз мин исәнмесезса убулыгыз исәнме этпе си әйе юк сабул әби бабай әйбәт	-Букем? -Әти(әни,бабай,әби,кыз,малай). -Кемюк? -Әти(әни,бабай,әби,малай,кыз). -Исәнмесез. -Синкем? -МинКоля(Оля). -Минмалай. -Сабулыгыз! - Исәнме,әни(әти,бабай,әби,кыз,малай,Мияу,Акбай). -Сабул, әни(әти,бабай,әби,кыз,малай). -Кеманда? -Минпеси.МинМияу. -Килмонда. -Минэт.МинАкбай. -Килмонда. -СинКоля? -Әйе,Коля. -Синмалай(кыз)? -Әйе(юк). -Әти?(әни,бабай,әби,кыз,малай). -Әйе. -Әни?(әти,бабай,әби,кыз,малай). -Юк. -Малай? -Юк, кыз. -Кыз? -Әйе,кыз. -Хәлләрничек? -Әйбәт.	Аудиоязма №1- 23Дәфтәрдәэш№1- 4Мультфильмнар: 1. “Әйдәгез, дуслашыйк” 2. “Качышлы уйныйбыз” 3. “Шалкан”
АШАМЛЫКЛАР–12СӘГАТЬ (19-30)		
ипи алма сөт чәй мә рәхмәт тәмле килмонда утыр аша эч	-Мә,ипи(алма,сөт,чәй). -Рәхмәт,әби. -Коля,мәипи(алма,сөт, чәй). -Рәхмәт. -Мияу,килмонда. Утыр.(Акбай,Коля,Оля) -Оля,килмонда.Мәипи(алма,сөт,чәй).Ипи (алма, сөт,чәй)тәмле(ме)? -Ипи(алма,сөт,чәй)тәмле.Рәхмәт. -Мә,тәмле алма(ипи). -Мә,ипи(алма)аша. -Мә,сөт(чәй)эч.	Аудиоязма№24-39 Дәфтәрдәэш№5-10 Мультфильмнар: 1.“Тәмле” кибетендә” 2. “Азат кунак чакыра”

УЕНЧЫКЛАР–18СЭГАТЬ(31-48)		
<p>бир туп зур кечкенэ матурк урчакк уянаю</p> <p>хэллэр ничек?уйна</p> <p>пычрак чистаю</p>	<p>- Бунэрсэ? - Туп(курчак,куян,аю). -Курчак(туп,куян,аю)бир. -Мэ,курчак(туп,куян,аю). -Бунэрсэ? -Аю(курчак,куян,туп). -Аю(курчак,куян,туп)нинди? -Аю(курчак,куян,туп)зур(матур,кечкенэ,эйбэт). - Аю(курчак,куян,туп)нинди? - Аю(курчак,куян,туп)зур(кечкенэ,матур,эйбэт). -Аю(курчак,куян,туп)? -Эйе. -Курчак(аю,куян,туп)? -Юк. -Бунэрсэ? -Аю(курчак,куян,туп). -Мэ,аю(курчак,куян, туп).Уйна. -Коля,килмонда.Уйна. -Оля,килмонда.Уйна. - Аю(курчак,куян,туп)бир. - Аю(курчак,куян,туп)нинди? - Аю(курчак,куян,туп)зур. - Аю(курчак,куян,туп)кечкенэ. - Мэ,зур аю(курчак,куян,туп). - Мэ,кечкенэаю(курчак,куян,туп). -Аю(курчак,куян),килмонда.Аша(утыр,эч,уйна). -Коля(Оля),аю(курчак,куян,туп)ю. -Туп(курчак,куян,аю)нинди? -Туп(курчак,куян,аю)пычрак(чиста). -Тупю. - Тупчиста? - Юк,туппычрак.(Эйе,тупчиста). Ю,ю,ю–туп(курчак, аю,куян)ю.</p>	<p>Аудиоязма №40- 53Дэфтэрдээш№11 -13 Мультфильмнар: 1. “Парккасэяхэт” 2. “Уенчыклар үпкэлэгэн” 3. “Күцелле уеннар” 4. “АкбайһәмМияу мажаралары”</p>
САННАР-6СЭГАТЬ(49-54)		
<p>бер ике өч дүрт биш</p>	<p>-Ничэ? -Бер(ике,өч,дүрт,биш)алма. -Ничэмалай? -Бер(ике,өч,дүрт,биш)малай. -Ничэкыз? -Бер(ике,өч, дүрт,биш)кыз. -Өч? -Юк. -Ике? -Эйе. -Ничэаю(туп,курчак,куян)? -Бер(ике,өч,дүрт,биш)аю.</p>	<p>Аудиоязма №54- 60Дэфтэрдэ эш №14Мультфильм: 1.“Уйный- уйныйсаныбыз”</p>

КАБАТЛАУ-6СЭГАТЬ (55-60)		
		Аудиоязма №61- 64Дэфтэрдээш№16 -17 Мультфильм: 1. “Күцелле ялитэбез”

15.

16. 2.3.2.3УРЛАРТӨРКЕМЕ

17. «УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСЭБЕЗ» ПРОЕКТЫ БУЕНЧА ТЕМАТИКПЛАН

АКТИВ СҮЗЛЭР	СӨЙЛӨМҮРНӨГЕ	АУДИОЯЗМА АНИМАЦИОН СЮЖЕТ
КАБАТЛАУ–3СЭГАТЬ (1-3)		
	“Минемөем”проектыбуенча	Аудиоязма №1Дэфтэрдээш №1Мультфильм : 1.“Шалкан”
ЯШЕЛЧЭЛЭР–21СЭГАТЬ(4-24)		
кишер баллы ничэ суган бэрэнге кыяркэ бестэни нди алты жиде сигез тугыз ун	-Бунэрсэ? -Кишер. -Мэ,кишер. -Ниндикишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр)? -Зур(кечкенэ)кишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр) -Мэ,зур (кечкенэ)кишер (суган, бэрэнге,кэбестэ,кыяр) -Рэхмэт. -Зуркишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр) -Кечкенэкишер(суган, бэрэнге,кэбестэ,кыяр) -Чистакишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр) -Пычраккишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр) -Кишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр)нинди? - Кишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр)тэмле,зур(кеч кенэ),матур, чиста(пычрак) Кишер баллы.Алмаба ллы. -Мэкишер(алма),аша. Баллы? -Эйе,баллы.Рэхмэт. -Ничэкишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр)?Сана. -Ике(1-10)кишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр) -Оля,килмонда.Мэ,ике(1- 10)кишер(суган,бэрэнге,кэбестэ, кыяр) -Ике(1-10)кишер(суган,бэрэнге,кэбестэ,кыяр) -Оля,кыяр(суган,бэрэнге,кэбестэ,кишер)бир. -Мэ,кыяр(суган,бэрэнге,кэбестэ,кишер). -Рэхмэт.	Аудиоязма №2- 24Дэфтэрдээш№2- 6 Мультфильмнар: 1.“Баллыкишер” 2. “Уйный- уйныйэшлибез” 3. “Юл мажаралары” 4. “Кем эшлэми,шулаш амый”

кызыл сары яшел нэрсэкирэк? юа	-Коля,(1-10)кэбестэ(суган,бэрэңге,кишер,кыяр)бир. -Мэ,(1-10)кэбестэ(суган,бэрэңге,кишер,кыяр). -Саубул,Коля. -Ничэкияр(суган,бэрэңге,кэбестэ,кишер)? -Бер(1-10)кыяр(суган,бэрэңге,кэбестэ,кишер). -Кыяр(суган,бэрэңге,кэбестэ,кишер)пычрак. -Бутуп. -Туп(алма)нинди? -Туп(алма)сары(кызыл,яшел) -Ниндитуп(алма)юк? -Кызыл(сары,яшел)туп(алма)юк. -Кишер(суган,бэрэңге, кэбестэ,кыяр)кирэк? -Кирэк. -Коля,нэрсэкирэк? -Кыяр(суган,кишер,бэрэңге,кэбестэ)кирэк. -Ниндикыяр? -Яшел(тэмле, чиста)кыяр. -Кыяр(суган,кишер,бэрэңге,кэбестэ)пычрак. -Мэ,кыяр(суган,кишер,бэрэңге,кэбестэ)ю. -Олякыяр(суган,кишер,бэрэңге,кэбестэ)юа.	
АШАМЛЫКЛАР–6 СЭГАТЬ (25-30)		
аш ботка	тэмлеаш (ботка, сөт, ипи, чэй) -Нэрсэкирэк? - Аш(ботка,сөт,ипи,чэй,кишер,кэбестэ,кыяр,бэрэңге)кирэк. - Ниндиаш(ботка,сөт,ипи,чэй,кишер,кэбестэ,кыяр,бэрэңге)? - Тэмлеаш(ботка,сөт,ипи,чэй,кишер,кэбестэ,кыяр,бэрэңге). - Мэ,аш(ботка,сөт,ипи,чэй,кишер,кэбестэ,кыяр,бэрэңге) аша(эч). -Рэхмэт. Аш (ботка,сөт,ипи,чэй,кишер,кэбестэ,кыяр,бэрэңге) тэмле.	Аудиоязма№25-29 Дэфтэрдээш№7,8 Мультфильм:1. “Ашбүлмэсе”
САВЫТ-САБА-6СЭГАТЬ (31-36)		
кашыкт элинкэ чынаяк зэңгэр	-Кашык(тэлинкэ, чынаяк)бир. -Ниндикашык(тэлинкэ, чынаяк)? -Зур (кечкенэ,сары,яшел,кызыл,зэңгэр). -Ничэкашык(тэлинкэ, чынаяк)? -(1-10га)кашык(тэлинкэ, чынаяк). -Мэ,(1-10)кашык(тэлинкэ, чынаяк). - Мэ,кызыл(сары,яшел,зэңгэр). чынаяк(тэлинкэ, чынаяк).	Аудиоязма №30-37 Дэфтэрдээш№9,10 Мультфильм: 1. “Өчаю” 2. “Чисталыкта - матурлык”
КИЕМНЭР-6СЭГАТЬ(37-42)		

<p>күлмэк чалбар</p>	<p>яшел (кызыл, сары, зөңгөр) күлмэк(чалбар). чиста күлмэк (чалбар).матур күлмэк (чалбар).күлмэк(чалба р)юк. -Оля,күлмэк(чалбар)бир. -Ниндикулмэк(чалбар)?</p>	<p>Аудиоязма№38-43 Дөфтөрдөэш№11,12 Мультфильм:</p>
--------------------------	--	---

кисал йокла	- Сары(кызыл,яшел,зэңгэр)күлмэк(чалбар). -Ничэкүлмэк(чалбар)? -Бер(1-10)күлмэк(чалбар). -Курчак,чалбар(күлмэк)ки(сал). -Оля,чалбар(күлмэк)бир. -Мэ,чалбар(күлмэк). -Рэхмэт. Курчак, мэ, чалбар(күлмэк)ки(сал). -Курчак,йокла.	1.“Киемнэр кибетендэ” 2. “Шаян уенчыклар”
ШӘХСИГИГИЕНА–3СӘГАТЬ (43-45)		
бит кул хәерлекөн	-Хәерлекөн. -Мәсу,бит(кул)ю. -Бит(кул)чиста. -Бит(кул)чиста. -Әйе,бит(кул)чиста.	Аудиоязма№ 43, 44-48 Эшдәфтәре№13, 14 Мультифильм 1.“Ниөченкиемнәр югалган?”
ӨЙЖИҺАЗЛАРЫ–3 СӘГАТЬ(46-48)		
өстәл урындык карават	-Зур (кечкенә) урындык (өстәл, карават). -Зураю,мәзуркарават(өстәл, урындык). -Кечкенәәю,мәкечкенәкарават (өстәл, урындык). -Нәрсәкирәк? -Карават(өстәл,урындык)кирәк. -Ниндикарават? -Зур(кечкенә,сары,яшел,зэңгәр) карават. -Мә,зуркарават. -Рэхмэт.	Аудиоязма№49 Эшдәфтәре№15 Мультифильм: 1.“Машаһәмөчәю”
БӘЙРӘМ“ТУГАНКӨН”–9СӘГАТЬ(49-57)		
яратам бар	-Мин алма (ипи, сөт, чэй, ботка, аш,кыяр,кәбестә,бәрәңге,кишер)яра там. -МинКоля(ны)(Оля(ны)яратам. - Минкурчак(ны)(аю(ны),песи(не),эт(не),куян(ны)яратам. -Нәрсәбар? -Туп(курчак)бар. -Нәрсәюк? -Туп(курчак)юк. “Бар”, “Юк” сүзләрен кулланып“Гаилә”, “Яшелчә” “Уенчыклар”темаларынкабатлау. Диалогларныкабатлау.	Аудиоязма №50- 60Эшдәфтәре№16- 19Мультифильм: 1. “Туганкөн” 2. ”Кем нәрсәярата?”

	“Кибетле”уеннары.	
БЭЙРЭМ“САБАНТУЙ”-ЗСЭГАТЬ (58-60)		

	Елдэвамьндаөйрэнелгэнсүзлэр,сөйлэмүрнэгекулланыла. “Гаилэ”, “Яшелчэ”, “Уенчыклар”темаларынк абатлау. “Кибетле”уеннары.	Аудиоязма№б1-63 Мультфильм: 1.“Сабантуйб эйрәме”
--	--	---

18.

**19. 2.3.3. МӘКТӘПКӘ ӘЗЕРЛЕК ТӨРКЕМЕ «БЕЗ ИНДЕ
ХӘЗЕРЗУРЛАР–
МӘКТӘПКӘИЛТӘЮЛЛАР»ПРОЕКТЫБУЕНЧА
ТЕМАТИКПЛАН**

20.

АКТИВ СҮЗЛӘР	СӨЙЛӨМҮРНӘГЕ	АУДИОЯЗМА АНИМАЦИОН СЮЖЕТ
-------------------------	---------------------	--

синкем		Аудиоязма №1-2
хэерлекөн	-Хэерлекөн, Оля(Коля). -Хэерлекөн, эни(эти, бабай, эби).	Аудиоязма №3 - 5 Дэфтэрдээш №1 Мультфильм: “Мияуадашкан”
тычкан		Аудиоязма №6 Дэфтэрдээш №2
букем?		Аудиоязма №7 - 8 Дэфтэрдээш №3
бунэрсэ?		Мультфильм:”Аюб аласы дөнъя белэнтаныша”
нишли? йоклый	-Песинишли? -Песийоклый.	Аудиоязма №9 - 10 Дэфтэрдээш №4
утыра	-Энинишли? -Эниутыра.	Аудиоязма №11 Мультфильм: “Батыр Мияуһәм куркак Куянкай”
ашый эчэ	-Колянишли? -Коляашый(эчэ).	Аудиоязма №12 Дэфтэрдээш №5
нишлисең? ашыйм	-Мияу, нишлисең? -Ашыйм.	Аудиоязма №13-14

эчэм	-Акбай, нишлисең? -Эчэм.	Мультфильм: “Татугаилә”
уйныйу йныйм	-Оля(Коля), нишлисең? -Уйныйм.	Аудиоязма №15
утырам		Аудиоязма №16 - 18 Мультфильм: “Юмартаю”
барам кая барасың? син нишлисең?	-Кая барасың? -Кафега барам. -Син нишлисең? -Мин бәрәңге ашыйм (чэй эчэм, уйныйм, барам, утырам, йокл ый)	Аудиоязма №19 Аудиоязма №20 Дәфәрдәэш №6
сикер- сикерәм	Туп, туп Матур туп. Сикер- сикер, Матур туп.	Мультфильм: “Кафега барабыз” Дәфтәр дәэш №7
сикерә йөгәрә төлке	Куян сикерә (йөгәрә). Туп сикерә. Песи сикерә (йөгәрә). Төлкесикерә (йөгәрә).	Аудиоязма №21-23
йөгер-		Мультфильм: “Ур манда күңеллеуеннар”
йөгерәмчәк-	-Йөгер! Син нишлисең? -Мин йөгерәм.	Аудиоязма №24 Дәфтәрдәэш №8
чәк өчпочмак	-Минчәк-чәкашыйм. -Мин өчпочмакашыйм.	Аудиоязма №25-

		<p>28Мультфильм: “Көчлеләр,кыюлар, житезләр”</p>
--	--	--

яшь	-Сиңаничәяшь? -бяшь.	Аудиоязма №29-30 Дәфтәрдәэш №9
бүрек ерпе	-Минбүре. Минзур, матур, чиста.	Мультфильм: “Жәнлекләр спортбәйрәмендә”
тавык этәч	Өтәчзур, матур Тавыккечкенә, матур	Аудиоязма №31-32
үрдәк	-Синкем? -Минүрдәк.	Аудиоязма №33-34 Дәфтәрдәэш №10
чана шуа	Куян чана шуа. Минчанашуам	Мультфильм: “Циркта” Аудиоязма №35 - 36 Дәфтәрдәэш №11
шуам	.	Аудиоязма №37 - 38 Дәфтәрдәэш №12
бие бии	-Аю, әйдә, бие!	Мультфильм: “Шаян кошлар” Аудиоязма №39-40
биим		Аудиоязма №41 Дәфтәрдәэш №13
ак кара	-Олякызылшар ярата? -Юк. -Оляяшелшар ярата? -Әйе, мин яшелшаряратам. -Синнишлисең?	Мультфильм: “Урманда зурконцерт” Аудиоязма №42 - 44 Дәфтәрдәэш №14

	-Минжырлым.	Аудиоюзма №45-46
--	-------------	------------------

жырла-жырлым	жырлымбыз зур рэхмэт	Мультфильм: “Акбайтуган көнгө барыргажыена” Аудиоязма №47 Дәфтәрдәэш №15
зур рэхмэт	Кызкитап укый.	Аудиоязма №45, 48 – 49 Мультфильм: “Мияуныңтуганкөнө”
китап	рәсем ясым-алма ясыммәктәп	Аудиоязма №50 Дәфтәрдәэш №16
укыйрәсемя		
сым	-Кемукый. -Минукыйм.	Аудиоязма №51 - 53 Дәфтәрдәэш №17
укыйм	биктәмле	Мультфильм: “Урман китапханәсендә” Аудиоязма №54 - 60 Дәфтәрдәэш №18
дәфтәр	Терем-терем, теремкәй, Зур түгел, кечкенә. Теремкәйдә тычкан яши. Теремкәйдә куян яши. Теремкәйдә бүре яши. Теремкәйдә төлке яши. Теремкәйдә аю яши. Алар бикдус.	Мультфильм “Урман мәктәбендә” Аудиоязма №61 - 63 Дәфтәрдәэш №19 Мультфильм: “Урман мәктәбендә” Аудиоязма №64 Мультфильм: “Теремкәй”

	-Кәжәкәя?	Аудиоязма №65-66
--	-----------	------------------

	<p>-Энэ, кэжэ кэбестэ ашый. Кэжэ кэбестэ ярата.</p> <p>-Мин ипи яратам. Песи, син нэрсэяратасың? -Мин сөт яратам. Сөттэмле.</p> <p>-Мэ, кэжэ, ботка аша. -Юк, кэбестэ яратам. Кэбестэ тэмле.</p>	<p>Мультфильм: “Кем нэрсэярата?”</p> <p>Аудиозма №67 - 71 Дэфтэрдээш №20</p>
--	--	--

21.

22. 2.3.4. “Туган телдэ сөйлөшөбөз”

23. Комплекслы тематик план.

24. Беренче кечкенэлэртөркөмө (2-3 яшь)

№	Проект темалары	Эшчэнлектөрлөрө	Эшчэнлек саны
1.	Безнең балалар бакчасы	<p>Чишенү бэлмәсен карау. Кем нэрсэ эшли? “Үчтеки, үчтеки” такмагын уку. Йомшаккай бездә кунакта. “Паровоз” дидактик күнөгүе. Ә. Бикчәнтәева “Туп-туп, тубыбыз” шигыре Йомшаккай тагын бездә кунакта. Уенчыклар бездә кунакта. Тупны коткарабыз. Пирамидалар. Юынубүлмәсен карау.</p>	<p>1 1 1 1 1 1 1 1 1 1</p>

2.	Көз.	<p>Көзге табигать. Яшел чэлэр. Йорт хайваннарын чакыруэндэшлэренуку. Жилэк– жимешлэр. Д.Гарифуллинның “Йә, алар кемнәрикән?” шигыренуку. “Безнең Алсу” сериясеннән рәсем карау. “Жилисә” уен күнегүе. “Кемнәрсә ашый?” д/күнегүе. Б.Рәхмәтнең “Су” шигыренуку. Яшел чэлэр: помидор, кыяр, кишер беләнтаныштыру. Урманда. Рәсемдәге кошларны карау.</p>	<p>1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1</p>
----	------	--	--

		Көз(кабатлау)	
3.	Мин – дөнъяныңбер кешесе.	Минем исемем бар.Алсубүлмәсе. Г.Тукайның “Гали беләнкәжә”шигыре. Бу–мин. “Буөйдә кем яши?” дидактик уены. З.Туфайлова“Улз-у-у-рүскән”шигыре. “Песи–нечкәбил”бишекжыры.	1 1 1 1 1 1
4.	Минем әйләнәтирәм.	Яраткан уен бүлмәбез.Алсубездә кунакта. КамАЗмашинасы. Әминәнәң туган көненә килегез.М.Жәлил “Өтәч”шигыре.“Безнең урам”. Минемгаиләм. Ж.Тәржеманов“Маэмай”шигыре.	1 1 1 1 1 1 1
5.	Яңа ел бәйрәме.	Электрлампасыбеләнтаныштыру.“ Серлекапчык” Ә.Бикчәнтәева “Беренче адым”шигыре. Гирлянда. Куян. “Каргаәйтә”эндәшенуку. Песи белән кәжә. Безмузыказалында.	1 1 1 1 1 1
6.	Кыш.	Кыш – кышкай.Ап – ак кар ява.Кошлар. Ә.Ерикәйнең“Беренчекар”шигыре.А лсуурамга жыена. Юлнычистартабыз. Ж.Тәржеманов “Йокы бабай” әкияте.“Ләйлә суыктан курыкмый” (рәсембуенча) Күгәрченнәр,чыпчыклар – безнеңәникошчыклар. С.Летова“Кар бабай”хикәясе.	1 1 1 1 1 1 1 1

7.	Әтилер,әнилер,б абайларһәм әбилер.	<p>Безнең әтилер (сюжетлы рәсемнәркарау) “Шундыйуқпредметныт ап”дидактикуены. Ш.Маннур“Яратам”шгыре.Безнең апа(тәрбияче ярдәмчесенеңхезмәтенкүзәтү) Машина һәм самолет.“Кәккүкчыпчы к”уены. “Алсу бәйрәмгә жыена”дидактикуены. Мәрьямнетабыйк. Г.Таһирова“Йокла,курчак”шигыре. Безнең әниләр (сюжетлы рәсемнәркарау) Кына гөле. Ә.Кариның “Тавык” шигыре.Ә.Шәрифүллина”Иң матур әни”шигыре.</p>	<p>1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1</p>
8.	Халыкыжаты.	<p>Матрешкалар.Бар мак уены беләнтаныштыру.” Йортхайваннары”у ены. “Кем нәрсә ярата?”татар халыкәкиятенсөйләү “Йомры икмәк”рус халык әкияте.Матрешкалар. “Чуартавык”әкияте. “Йомры икмәк”әкиятен кабатлау.“Теремкәй”руسخалыкәк ияте. “Теремкәй”әкиятенсәхнәләштерү.</p>	<p>1 1 1 1 1 1 1 1 1</p>

9.	Яз.	Яз, язкилә.	1
		Бүлмә гөлләре (фикус, яран	1
		)Ш.Галиев “Яз”шигыре.	1
		Жәнлекләр урманда	1
		яшиләр.Йөкмашинасы.	1
		“Тор–тортургай”такмагы.	1
		Сыерчыклар,карлыгачлар	1
		килде(рәсемнәркарау)	1
		Язгыурманда.	1
“Тук-туктукран”эндәшенуку.	1		

		Песиле тал бөрөлөрөн карау.Бозау,бэрэн,колын,кэжэ бэтие, сезкайда? Р.Батулла“Нурбэк”экийте. К.Ушинский“Казлар”хикэясе.	1 1 1
10.	Жэй.	Тузганакчэчэгенкарау. Балалар бакчасы ишегалдында.Э.Кари “Чебилэр”шигыре. Йорт хайваннары.Кызык сынучантел. С.Сөлэйманова “Кызыл этэч”шигыре. Балалар тавык һәм чебилэр ашата(рәсем буенча) Зоопарк.	1 1 1 1 1 1 1

25.

26. 2.3.5.“Тугантелдэсөйлэшэбэз” (икенчевариант)

27. Комплекслытематикплан

28. Икенчекечкенэлэртөркеме.

№	Проектт емалары	Эшчәнлектөрлэре	Эшчәнлек саны
1.	Исэнме,балалар бакчасы	Танышу Өйдәкемяши?Мин малай,мин кызМияу белән танышуӨйдәгез танышыкӨйдәдус лашык	1 1 1 1 1 1
2.	Уенчыклар	Минем яраткан уенчыкларымМинем яраткан уенчыкларымКарусельгәсәях эт Без уйнарга яратабызЙомшак уенчык карауТуп Туганкөн Мияукунаккакилгән Уенчыкларкибете	1 1 1 1 1 1 1 1

3.	Көз	Алтын көзКөзкил де Авазкультурасы,Өавазы КуянүстергәнкишерһәмпомидорЯ шелчэбакчасында “Шалкан”экият Жилэк-жимеш бакчасындаБакчадаалмала рөлгерде	1 1 1 1 1 1 1
----	------------	---	---------------------------------

		Уйный-уйныйсанийбыз	1
4.	Гаилә	Өйдә кем яши?Безнеңга илә Качышлы уйныйбызТатугаилә Минемдуслар Өйдәгез дуслашыйкМинем туганнарымБезнеңг аилә Әби күчтәнәчеДусты ңны сыйлаСөт,чәй Кунаккабарабыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
5.	Кыш	Карява Алсунурамгакиендерәбез А.Алиш“Куян кызы” “Чанада шуабыз” рәсемен карауКышкыуеннар “Куяннар”уенынөйрәнү	1 1 1 1 1 1
6.	Яңаелбәйрәме	Тиздәнчыршыбәйрәме Б.Рәхмәтнең “Кыш бабай” шигырен ятлауУйныйбызда,жырлыйбызда Безбәйрәмгәээрләнәбез Бәйрәмконцерты Яңаелбәйрәме	1 1 1 1 1 1
7.	Минем йортым,минем шәһәрәм	Минем шәһәрәмМинкечкен эшофер “Әлли-бәлли итәргә...”бишек жырыБезненурам Алсуныңяңаөе Алсудакунакта	1 1 1 1 1 1
8.	Безнең авылда	Безнеңавылда Зурларһәмкечкенәләр “Кемнәрсәярата?”татархалыкәкиятенсө йләү “Песинһәмпесибалалары”рәсеменкарауЖ .Тәржемановның”Үзен бик чистайөртә”шигыренуку “Кем МИЯУ дип әйтте?”Йорткошлары Р.Батулланың “Елак әтәч”әсәрен укуБезуйныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1 1

9.	Ватаннысаклауч ыларкөне	Зургаилә	1
		Безнең әтиләр һәм	1
		абыйларБабайгакунаккабар абыз	1

		Ватаннысаклаучыларкөне Очучылар 3.Туфайлованың“Шофёрбулам”шигырену ку	1 1 1
10.	8нчемарт	Минемэнием Кояш гомере телим мин,энием,сиңа!Безэнигэбулышабы з Эбигэ кунакка барабызМин энинең ярдэмчесеАзаткунакча кыра	1 1 1 1 1
11.	Кыргыйхайваннар	Урманда Аюбелэнкуян“ Өчаю”экияде	1 1 1
12.	Экияттэкунакта	“Теремкэй” рус халык экиятен сөйлэүКыргыйхайваннар “Төлке,куян һәм этэч”экиятенсэхнэлэштерү	1 1 1
13.	Яз	Урамдаяз ЯзжиттеЯ з жыры “Кояшчык,чык,...” Язгыкүренешләр АкаюкунаккакилгәнК ошлар Х.Вахитның“Уңгансыерчык”шигырену ку Безуйныйбыз	1 1 1 1 1 1 1 1
14.	Бэйрэмнәр	Бэйрэмгэбарабыз “Балаларбакчасындабэйрэм”дигэнрәсемка рау “Урманда зур концерт” –анимацион сюжеткарау	1 1 1

15.	Жэй	Автобустасэяхэт	1
		Ж.Тэржемановның“Кикрикүк”шигырену	1
		ку	1
		Мультфильмда	1
		кунактаМ.Мазуновның“Кэжэ”шигы	1
		ренуку	1
		“Кэжэ һәм кэжэ бэтилэре”рәсемен	1
		карауЧэчэклэр–тормыш яме	1
		Матур жэй кил	1
		безгәМин жэйне	1
		яратам“Карга”	1
		эндәшен	1
		укуСафһавада	
ЭкологиясукмагыбуенчасэяхэтБ			
езуйныйбыз			

29.

30.

31. 2.3.6. “Туган телдә сөйләшәбез” (икенче вариант)**32. Комплекслы тематик план****33. Уртанчылар төркеме**

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1. Без балалар бакчасында	Танышу	1
	Без балалар бакчасында	1
	Әкиятләр иленәсәяхәт.	1
2. Мин - дөньяның бер кешесе	Әти, әни һәм мин	1
	“Гаилә” рәсемен карау.	1
	Г. Тукай “Безнең гаилә” шигыренуку.	1
	Г. Тукай “Безнең гаилә” шигыренятлау.	1
	Гаилә	2
	Мин һәм кешеләр	2
	“Көз һәм балалар” жыры.	2
	Анимацион сюжет “Шалкан әкиятенә буенча”	1
	Әйдәгез, дуслашыйк.	1
3. Ю	Б. Рәхмәт “Су” шигыренуку.	1
	Б. Рәхмәт “Су” шигыренятлау	1
	Качышлы уйныйбыз.	1
4. Көз	Көз килде	1
	“Көз” рәсемен карау	1
	Качышлы уйныйбыз.	1
5. Куянкүчтәнәчләре	Куянкүчтәнәчләре	2
	“Шалкан” әкиятенә.	1
6. Көз күчтәнәчләре	Жимешләр.	1
	Р. Батулла “Аю-Эппәс” әкиятен сөйләү	1
	Әйдәгез, уйныйбыз.	1
7. Табынянында.	Ашамлыклар	2
	Әбинесыйла	1
	Сыйла	1
	Безкибеткә барабыз, ашамлыкларалабыз	1
	Ашбүлмәсе	1
	Безнең кунаклар	1
	Дустыңны сыйла	1
	Кунак сыйлау.	1
8. Татар халык ашлары.	Татар халык ашлары.	2
	Азат кунак чакыра	1
9. Безнең уенчыклар	Безнең уенчыклар	3
	Әйдәгез уйныйбыз	1
	Уенчыклар белән уйныйбыз	1
	Уенчыклар кибете	1
	Без уйнаргаяратабыз	1
	Уйныйбыз	1
	Минем яраткан уенчыкларым	1

	УенчыкларПа рккасәяхәт Алсуның туган көнеЯңаелкилә Ә.Баринның“Кыш”шигырен уку	2 1 1 1 1
10. Кыш	Жәнлекләр кышка әзерләнәЖәнлекләр кышкы урмандаА.Алиш”Куянкызы ” Кыргыйхайваннар Хәйдәрнең “Керпе туны”әкиятен укуӘ.Баринның“Кыш”шигыренуку.	1 1 1 1 1 1
	Парккасәяхәт Уйныйбыз Мияугабүләк	1 1 1
11.Халыкжәүһәрләре	Киёмнәр “Ниөченкиёмнәрюгалган”	2 1
12.Ватанныса клаучылар.	Безнең АрмияХәрбиһө нәрләрОчучыла р Безсолдатлар К.Булатованың“Солдатлар”шигыренуку.И ң яхшы эти.	1 1 1 1 1 1
	Уенчыкларүпкәләгән. “Күнелле уеннар”Уенчыкла рюабыз.	1 1 1
13.8март	Әниемтурындасөйлим З.Туфайлованың“Әнисүзе”шигыреня тлау.	1 1
	Саннар	2
14.Яз	Кар Бабай язны эзлиЯз бүләкләре НурГайсинның“Язкилә”шигыренуку“ Безязны яратабыз”	1 1 1 1
	Уйныйбызда,санийбызда	1
15.Күчмәкошлар	Күчмәкошлар Х.Вахитның“Уңгансыерчык”шигырену ку. Б.Рәхмәтнең“Яз”шигырен ятлау.	2
	Бергәләпөйрәник “АкбайһәмМияумажаралары”	1 1
16.Халыкжәүһәрләре	Кунакчакырабыз “Күнеллеялитәбез”	2 1
17.Апрель житсә,исеменеңжырына кушатургай	ГабдуллаТукай ГабдуллаТукайның“Кызыклы шәкерт”шигыренуку. ГабдуллаТукайның“Галибеләнкәжә”ш игыренятлау.	2 1 1
	Безтатарчасөйләшәбез	2

18.Йорт хайваннары	Йорт хайваннарыК.Ушинскийның “Хайваннар бэхесе”эсэрен	1 1
---------------------------	---	--------

	Бүөйдәкемяши?	1
19.Минемдусларым	“ТорнабеләнТөлке”экиятен	2
	уку.“Безтатарчасөйләшәбез”	1
	Ж.Тәржемановның”Кикрикүк”шигырен	1
	уку А.Алишның”ЧукмарбеләнТукмар”экиятен уенча әңгәмә	
	Безтеатруйныйбыз	1
	Уйныйбыз	1
20.Сабантуйбәйрәме	Сабантуйга эзерләнәбез	1
	КүңеллеСабантуй	
	Сабантуйбәйрәме	1
		104сәгать

34. 2.3.7.“Тугантелдәсөйләшәбез”

35. Комплекслытемастикплан(2вариант)

36. Зурлартөркеме(5–бәш)

Проекттемалары	Эшчәнлектөрләр	Эшчәнлек саны
1. «Яхшы сүз- жаназыгы»	Танышу	1
	Ягымлысүзләр	1
	Сыйла(катнашэшчәнлек)	1
2.А.Алиш ижаты	А.Алиш-балаларязучысы.	1
	А.Алиш “Казбеләнаккош”	1
	«Чукмар беләнТукмар»(катнаш эшчәнлек)	1
3. Хушкиләсең,ямьле көз!	Жәйләр үтте,көзләржитте.	1
	Көзгетабигать	1
	“Шалкан”(катнашэшчәнлек)	1
4.Көз күчтәнәчләр	Яшелчэләркүргәзмәсенәсәяхәт	1
	Сыйлыйбыз	1
	“Баллыкишер”(катнашэшчәнлек)	1
	Түтәлләрдә үсте	1
	яшелчәЯшелчәләр	1
	кибете Барматур бакча	
5.Миняратамсине, Татарстан	Миняратамсине,Татарстан	1
	Туганжирем-Татарстан	1
	“Уйный-уйныйэшлибез”	1
	Гүзәлтуган ягыбыз	1
	Туганилкайданбашлана?	1
	Мультфильм“Акбарс”	1
6.Төсләрдөньясы	Төсләр	1
	Төсләрдөньясы	1
	“Юлмажаралары”.	1

7.Кемэшлэми ,шул ашамый.	Яшелчәсалаты Яшелчәләрүабыз.	1 1
	“Кемэшлэми,шул ашамый”	1
8.Жиләк-жимешләр	Жимешләр Уйныйбыз да, жырлыйбыз даЖиләк-жимешләр	1 1 1
9.Минем гаиләм	Безнеңгаилә Әби,бабайларныхөрмәтлик.	1 1
	“Ашбүлмәсе”	1
10.Табынянында	Савыт-саба кибетенә сәяхәт.Савыт-саба. Бергәләпөйрәнәбез. Курчак Алиягә булышЧәйтабыны	1 1 1 1 1
	“Өчәю”.	1
11.Киёмнәрдәбезне бизиләр	Киёмкешене бизи Киём-салымкибетенә сәяхәт	1 1
	“Киёмнәркибетендә”	1
12.Салкынкыш. Кышкыуеннар.	Салкынкыш Кышкыуеннар	1 2
	“ХатташучыКарбабай.”	1
	Безсуыктанкурыкмыйбыз. Кыш	1 1
	“Киёмнәркибетендә”	1
	Кышкыуеннар Елфасыллары	1 1
	Куян кызы	1
13. Кунак булсаң- тыйнакбул	БезашыйбызМин кунакяратам Бергәләпөйрәнәбез	1 1 1
14.Киёмнәр	Киенәргәярдәмит Милликиёмнәр.	1 1
	“Киёмнәркибетендә”	1
	Киёмнәрдәбезнебизиләр. Киёмнәрдөнәясы	1 1
	”Ниөченкиёмнәрүгалган”	1
15.Йортжиһазлары	Матур әдәбият белән таныштыруөстәлтәатры “Өч аю”. Өйжиһазларыкибете.	1 1
	“Машаһәмөчәю”	1
16.Муса Жәлил безнеңкүңелләрдә.	МусаЖәлилбезнеңкүңелләрдә. “Батырлыкта-матурлык”.	1 1
	“Шаянуенчыклар”.	1

17.Кояшгомеретелим мин,энием,сиңа	Безэнибелэнкибеткэбардык Энилэрбэйрәме	1 1
	“Өчкыз”	1
	Эникирәк Эниемнеңтәмлеашлары	1 1
	“Туганкөн”	1
18.Безязныяратабыз	Яз килә. Яз килә, яз!	1 1
	“Кем нәрсәярата?”.	1
	Татар халык ижаты аша язнытасвирлау Нәүрүз – яз бэйрәмеБар,юк	1 1 1
19.Безнеңканатлы дусларыбыз	Күчмәкошлар Кошлар	1 1
	“Алтынай”кибете	1
20.ГабдуллаТукай ижаты	ГабдуллаТукай Г. Тукайның “Кызыклы шәкерт”шигыренуку.	1 1
	Тукайэсәрләрэннәнтөзелгән мультифильмнарданөзекләркарау.	1
	Г.Тукай“Безнеңгаилә” “Гаилә”рәсеменкарау	1 1
	Г.Тукай “Балабеләнкүбәләк”	1
21. Чисталыкта- матурлык	Саулык-зурбайлык Шигырь уку: Ә.Ерикәй “Чисталыксөябез”	1 1
	“Чисталыкта-матурлык”	1
22.Жиңүалыпкилде май	Сугышветераннарыбеләночрашу	1
23.Кунаккөтәбез	“Винни-пух кунаккабара”.	1
	“Чебурашка”	1
24.Хәрәкәттә-бәрәкәт	Минемяратканспорттөре. Шигырьуку:ВХэйруллина“ Туплар”	1 1
	Арысланбаласыһәмташбаканичек жыржырлаган”	1
25.Чәчәкле жәй.	Чәчәкләр– тормышяме Чәчәкле жәй.	1 1
	Сабантуйбэйрәме	1
26.Күңеллесабантуй	Күңелле Сабантуй уеннарыСабантуена эзерлек Сабантуенаэзерлек	1 1 1

		102
--	--	------------

37. 2.3.8. “Тугантелдэсөйлэшэбэз”
38. Комплекслытема тик план (2 вариант)
39. Мэктэпкээзерлектөр кеме (6–7 яшь)

Проект темалары	Эшчэнлектөрлөрө	Эшчэнлек саны
1. Эйдэгез, танышабыз!	Эйдэгез, танышабыз Тэмлесүз– жаназыгы	1 1
	“Мияуадашкан”	1
2. Тату гаилэ	Минемөем Татугаилэ	1 1
	“Аюбаласы дөнъя белэнтаныша”	1
3. Абдулла Алишижаты	А. Алиш ижаты белэн танышу. А. Алиш “Сертотмасүрдэк” эки яте	1 1
	«Батыр Мияубелэн куркак Куянкай»	1
4. Алтынкөз	Алтынкөз Көз житге	1 1
	“Шалкан”	1
5. Көзгебайлык	Яшелчэлэр	2
	«Кемэшлэми, шулашамый.»	1
6. Көзкүчтэнэчлөрө	Жилэк-жимешлэр Көзкүчтэнэчлөрө	1 1
	“Безсыйланабыз”	1
7. Икмэк – яшәүтерәге	“Игенченең тырышлыгы кырларынна нкүренә” Кунакчакырдык	1 1
	“Юмартаю”	1
8. Ашамлыклар	Ашамлыклар Кунаккөтөбөз	1 1
	“Кафегабарабыз”	1
9. Савыт-саба	Савыт-саба	2
	“Тэмле” кафеасы ачабыз	1
10. Өйжиһазлары	Минемөем, өйжиһазлары	1
	“Тэмле” кафеасында	1
11. Милликиемнәр	Әбиемнең серлесандыгы Киёмкешене бизи	1 1
	“Күңеллеуеннар”	1

12. Минем туганжирем	Татарстанбуйлап сәяхәт	1
	Спортбәйрәменәбарабыз	1

	“Көчлеләр,кыюлар,житезләр”	1
13.Башкалам -Казан	Башкалам-Казан	1
	“Туганилем–туганоем”	1
	Әниләрбәйрәменәбарабыз	1
14.Кыргыз хайваннар	Кыргызхайваннар	2
	“Циркта”	1
15.Ишекалдында	Йорткошлары	1
	Йортхайваннары	1
	“Төлкәһәмказ”мультфильмы	1
16.Кышкылде	Кыш килде	1
	Кыш	1
	“Безнеңдуслар”	1
17.Кышкыуеннар	Кышкыуеннар	1
	Яңа елбәйрәме	1
	“Кармалай”мультфильмы	1
18.Кыш.Кышкы уеннар	Кыш.Кышкыуеннар	2
	“Шаян кошлар”	1
19. Кышлаучыкошлар	Кышлаучы	2
	кошларКошлар	1
	кафесы	1
	Кошларгаярдәммитик!	
	“Әйдә,бие!”	1
	“Урмандазурконцерт”	1
20.Киёмнәр	Киёмнәр	1
	Кышкыкиёмнәр	1
	“Акбайтуганкөнгәбарырга әзерләне”	1
21.МусаҖәлил	МусаҖәлил	2
	“Мияуныңтуганкөне”	1
22.Итугантел, и матуртел...	Бөтендөньятелләркөне	1
	Итуган тел,и матур тел...	1
	“Урманкитапханәсендә”	1
23.Безнеңшәһәр	Безнеңшәһәр	2
	“Уйный-уйныйукыйбыз”	1
24.Ямьлез	Ямьлез	2
	«Урманмәктәбендә»	1
25.Әкияттәкунакта	Әкияттәкунакта	1
	“Хушкыләсең,Нәүрүз!”	1
	“Теремкәй”әкиятенсәхнәләштерү	1

26.Күчмәкошлар	Күчмәкошлар	2
	“Кем нәрсәярата?”	1
27. Белем иленәсәяхәт	Белем иленә	2
	сәяхәтСерле чәчәк	1
	Укубүлмәсе	1
	“Уйный-уйныйукыйбыз”	1
28.Мәктәп	Безмәктәпкәбарабыз	2
	“Безиндехәзерзурлар-мәктәпкә илтә юллар”	1
	“Юлмажаралары”	1
29. Урман-безнеңбайлыгыбыз	Урманда	1
	Нәрсәул “Кызылкитеп?”	1
	ГабдуллаТукай	1
30.ГабдуллаТукай	Г.Тукай әкиятләренәсәяхәт	1
	Без-Тукай оныклары	1
	Г.Тукай“Шүрәле”	1
31.Әкияттәкунакта	«Эш беткәч, уйнарга ярый»“Алтын бөртекләр”	1
	«Агачлардаавырый»	1
32.Белемиленәсәяхәт	Могҗизаларкыры	1
	Белемиленәсәяхәт	1
33. Без уйнаргаяратабыз	Казанга спорт бәйрәменә барабызБезуйнарга яратабыз	1
	Сюжетлы-рольлеуеннар	2
		1
34.Җиңүбәйрәме	Алар безгәҗиңүбүләкитте	1
	Җиңүбәйрәме	1
35.Хушбакчам, исәнме мәктәп	Кабатлау.	1
	«Хушбакчам,исәнмемәктәп»	1
		108сәгать

III нче бүлек. Оештыру.

3.1. Материаль-техникактан тәэминителеш.

1. Экран – 1шт.
2. Проектор – 1шт.
3. Ноутбук – 1шт.
4. DVD дискалар:
  1. Хвосты
  2. Сказки родного края
  3. Волшебные странички
  4. Шурале
  5. Ворона
  - и
  - шмель
  6. Воробей
  - хвостун
  7. Кисекба
- ш

8. Татарскиенародныесказки

9. Храбрец и трюсишка

10. Пчелайоса

Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлегенә:

1. Крокодил Гена

2. Чебурашка

3. Шапокляк

4. Как львенок и черепаха пели песню

5. Винни-Пух

6. Винни-Пух идет в гости

7. Винни-Пух и день забот

8. Котенок по имени Гав №1

9. Котенок по имени Гав №2

10. Котенок по имени Гав №3

11. Трое из Простоквашино

12. Каникулы в Простоквашино

13. Зима в Простоквашино

14. Кто сказал «Мяу»?

15. Золушка

16. Двенадцать месяцев

17. Малыши Карлсон

18. Карлсон вернулся

19. Фиксики

Анимационный сюжетлар (до 3-х минут):

1. Әйдә дуслашыйк

2. Качышлы уйный быз

3. Шалканәкия тебуенча

4. Безнең кунаклар

5. Тәмлеки бетендә

6. Азат кунак чакыра

7. Карусельгә сәяхәт

8. Уенчыклар үпкәләде

9. Күңелле уеннар

10. Акбай һәм Мияума жаралары

11. Уйный-уйный саны быз

12. Күңелле ялитә без

Тавышлык күрсәтмәлек

Кидрячева Р.Г. “Минем өем” проеты буенча 4-5 яшьлек балалар өчен укуыту-методик комплектына аудиоязмалар. “Аксу” компаниясе, 2012.

Кидрячева Р.Г. “Уйный-уйный үсәбез” проеты буенча 5-6 яшьлек балалар өчен укуыту-методик комплектына аудиоязмалар. “Аксу” компаниясе, 2012.

Кидрячева Р.Г. “Безиндә хәзер зурлар, мәктәпкә илтәюллар”, проеты буенча 6-7 яшьлек балалар өчен укуыту-методик комплектына аудиоязмалар. “Аксу” компаниясе, 2012.

Кидрячева Р.Г. “Минем өем” проеты буенча 4-5 яшьлек балалар өчен анимацион сюжетлар. “Аксу” компаниясе, 2012.

Кидрячева Р.Г. “Уйный-уйный үсәбез” проеты буенча 5-6 яшьлек балалар өчен анимацион сюжетлар. “Аксу” компаниясе, 2012.

3.2. Үстерешле- предметлы тирәлекне

өештыру. УМК буенча күрсәтмә-

таратма материал

1. Гаффарова С.М. «Изучаем русский язык» Демонстрационный материал для всех возрастов

2. Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм игровым ситуациям к проекту «Минем өем» для детей 4-5 лет
3. Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм игровым ситуациям к проекту «Уйный-уйный үсәбез» для детей 5-6 лет.
4. Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к театрализованным играм игровым ситуациям к проекту «Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар» для детей 6-7 лет.
5. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационный, раздаточный материал для детей татарской группы 2-3 лет.
6. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационный, раздаточный материал для детей татарской группы 3-4 лет
7. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Демонстрационно- раздаточный материал к занятиям по обучению детей 4-5 лет родному татарскому языку
8. Зарипова З.М. Демонстрационный материал к занятиям «Туган телдә сөйләшәбез» для детей 5-7 лет татарской группы.
9. Муляжлар (яшелчәләр, жиләк – жимешләр, савыт – сабалар, ашамлыклар)

Уртанчылар төркеменң «Минем өем» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минемгаилә» Бабай, әби, әти, эни, малай, кыз.	Һәр берсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина.	Һәр берсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ип и, алма, чәй, сөт.	Һәр берсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәр берсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куяның әкәре, өйдә аю утыра». «Куяның дәнчыга, сабуллаша».	Һәр берсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп;	Һәр берсе 1 данә
	1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 пәси, 2 пәси, 3 пәси, 4 пәси, 5 пәси; эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	

2. А3 форматында өй рәсеме.	Өймакеты	1 данә
3. А5 форматында таратмарәсе мнәр.	«Минемгаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ип и, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, пәси, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлег өчөн атрибутла р.	Битлекләр: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, куян, аю, пәси, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармакуеннары өчөн атрибутлар: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, эт Акбай, пәси Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

**Зурлар төркеменен «Уйный-уйный үсәбез» укыту методик
комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1. Күрсәтмә рәсемнәр.	«Минемгаилә» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер») уены. Кыз, малай өчен киёмнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, ш орты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Жиләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан,	Һәрберсе 1 данә

	апельсин, виноград, груша. Кечкенэ рәсемнәр: яшелалма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	
	«Яшелчэләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенэ рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 1 данә
	«Киёмнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә). Кечкенэ рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Өйжиһазлар» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә). Кечкенэ рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	Һәрберсе 1 данә
	аннар» (1- 10)	Һәрберсе 1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минемгаилә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киёмнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә). Кечкенэ уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 15 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинка, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә). Кечкенэ рәсемнәр: кашык, тәлинка, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберсе 15 данә

	«Жилэк-жимешлэр» Зуррәсемнәр: яшелалма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенәрәсемнәр: яшелалма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 15 данә
	«Яшелчәләр» Зуррәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенәрәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 15 данә
	«Киёмнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Өйжиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
3. Буяу өчен графика рәсемнәр	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 пәси, балма, 6 кыяр, 7 туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеген өчен атрибутлар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрберсе 15 данә
5. Театр эшчәнлеген өчен атрибутлар.	1. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Өчаю»: эти аю, эни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Кемнәр сәярата»: пәси, эт, аю, куян, кәжә, этәч. өстәл (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртача зурлыкта, кечкенә).	Һәрберсе 1 данә Һәрберсе 1 данә

Мәктәпкә әзерлек төркеменең «Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтәюллар» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма

материаллар.

1. А форматында күрсөтмэрэс емнэр.	4	Үрдэк, бүре, этэч, тавык, зуртычкан, кечкенэ тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дэфтэр, кофе, пицца, бэрэңгефри, өчпочмак.	Һәрберс e1 данэ
		Шарлар-(зэңгэр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберс e1 данэ
		Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүречанашуа, төлкөчанашуа, үрдөкчанашуа, тавыкчанашуа, тычкан чана шуа, төлкө бии, керпе йоклый, бүре йөгөрә, төлкө утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эташый, төлкөйөгөрә, куян сикерә, тычкан ашый,	Һәрберс e1 данэ
		этэч жырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлкө китап укый, куян китап укый, эникулюа, эт ийоклый, малай утыра, кыз битюа, эби утыра, бабай йоклый.	
2. А5 форматында таратмарэс мнэр.		Үрдөк, бүре, этэч, тавык, зуртычкан, кечкенэ тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дэфтэр, кофе, пицца, бэрэңгефри, өчпочмак.	Һәрберс e15 данэ
		Шарлар-(зэңгэр, кызыл, сары, яшелтөсләрдә).	Һәрберс e15 данэ
		Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүречанашуа, төлкөчанашуа, үрдөкчанашуа, тавыкчанашуа, тычкан чана шуа, төлкө бии, керпе йоклый, бүре йөгөрә, төлкө утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эташый, төлкөйөгөрә, куян сикерә, тычканашый, этэч жырлай, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлкө китап укый, куян китап укый, эникулюа, эт ийоклай, малай утыра, кыз битюа, эби утыра, бабай йоклай.	Һәрберс e15 данэ
8x10 форматындагы пиктограммалар		Бии, йоклай, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгөрә, укый, рәсем ясый, жырлай, чана шуа, мин, кыз, малай, эби, бабай.	Һәрберс e15 данэ
15x20 форматындагы пиктограммалар		Бии, йоклай, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгөрә, укый, рәсем ясый, жырлай, чана шуа, мин, кыз, малай, эби, бабай, куян, төлкө, песи, эт, аю, этэч, тавык, үрдөк, керпе, тычкан.	Һәрберс e1 данэ

4.Театрэшчәнлег өчен атрибутлар.	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык, этәч, бүре, керпе,үрдәк, тычкан, эби, бабай, кыз, малай, эт, песи, эни, эти,шалкан. «Шалкан»өстәлтеатрыатрибутилары: Эби,бабай,кыз,малай,эт,песи,эни,эти,тычкан,шалкан.	Һәрберсе 15 данә Һәрберсе 1 данә
----------------------------------	--	---

УМКбуенчадидактикуеннар

1. Букем?Бунәрсә?"
2. "Зур–кечкенә"
3. "Нәрсәартык?"
4. "Әнигәбулышабыз"
5. "Кем,нәрсәярата?"
6. "Киёмнәр"
7. "Курчакныкиендер"
8. "Нәрсәартык?"
9. "Әйт,улнинди?"
10. "Тылсымлытөсләр"
11. "Сыйлыбыз"
12. "Домино"
13. "Кем,нәрсәэшли?"
14. "Нәрсәяши?"
15. "Лото"
16. "Нәрсәартык?"
17. "Ничә?"
18. "Улнишли?"
19. "Миннишли?"
20. "Парынтап"
21. "Портфельнетугыр"
22. "Гаиләчәчәг"
23. Кәззиндәнәрсәбар?"Һ.б.

3.3. Программаларһәмметодикактантәәминителеш.

1. Тугантелдәсөйләшәбез2-3яшь,ХәзртоваФ.В.,ШәрәфетдиноваЗ.Г.
2. Тугантелдәсөйләшәбез3-4яшь,ХәзртоваФ.В.,ШәрәфетдиноваЗ.Г.
3. Тугантелдәсөйләшәбез4-5яшь,ХәзртоваФ.В.,ШәрәфетдиноваЗ.Г.
4. Тугантелдәсөйләшәбез5-7яшь,ЗариповаЗ.М.,ВәжиеваЛ.Н.
5. Татарчасөйләшәбе4-5яшь,З.М.Зарипова,Р.Г.Кидрячева
6. Татарчасөйләшәбе5-6яшь,З.М.Зарипова,Р.Г.Кидрячева
7. Татарчасөйләшәбе6-7яшь,З.М.Зарипова,Р.Г.Кидрячева
8. Программа «Балаларбакчасындарусбалаларынататартелеһәйрәтү»З.М.Зарипова;
9. Балачакаланы–татарбалаларбалаларбакчасытәрбиячеләрәөчәнхрестоматия.– Казан:РИЦ,2012.,ЗакироваК.В.;
10. Балаларбакчасындаәдәп–әхлактәрбиясеЗакироваК.В.;
11. Әйуиныйбыз,уйныйбыз...ЗакироваК.В.,МортазинаЛ.Р.;
12. Үстерешле уеннар...ЗакироваК.В.,КадыйроваР.Ә.;
13. "Балачак-уйнап-көләпүсәрчак"К.В.Закирова,Л.Р.Мортазина(Балаларбакчасындауеннар).

14. Уйный-уйный үсәбез: балалар бакчасында уеннар: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм физкультура инструкторлары өчен методик кулланма / К. В. Закирова. – Казан: Татар. кит. нәшр, 2010
15. Непосредственнообразовательная деятельность в детском саду Зарипова З.М., Габдрахманова А.Х.;
16. Мәктәпкәчә яшьтәгеләр элифбасы. “Авазларны уйнатып” 1, 2. Шаехова Р.К.;
17. Раз-словечко, два-словечко... Занимательное обучение татарскому языку Р.К. Шаехова;
18. Изучаем русский язык Гаффарова С.М.;
19. Программа “Изучаем русский язык” С.М. Гаффарова;
20. Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү (Милли – төбәк юнәлеше – НРК) К.В. Закирова;
21. Региональная программа дошкольного образования “Сөенеч” Р.К. Шаехова. 2016 ел.
22. Бал Бабай З.М. Зарипова, И.М. Хәлитов.. Балалар бакчалары өчен хрестоматия. Яр Чаллы, 2015.
23. Иң татлы тел-туган тел, М.Ф. Кашапова
24. Иң гүзәл тел-туган тел, М.Ф. Кашапова
25. Уйныйкәле, балалар, М.Ф. Кашапова
26. Алкирәк, гөлкирәк. Уеннар китабы, Р. Ягъфәров
27. Татар халык ижаты, табышмаклар. Х. Мәхмүтов
28. Гөлбакча. Балалар бакчалары өчен хрестоматия.
29. Раушан көзгә. Татар балалар әдәбиятынан хрестоматия
30. Теләй рәтүдә ситуация тивкүне гүләр. Тәрбиячеләр өчен методик кулланма
31. Бармакларны уйнатып, туган телне өйрәник. Р.Ф. Харрасова
32. Күңел ачык бергәләп, бәйрәм иртәләрсценарийлары, К.В. Закирова
33. Тукай иленә сәяхәт, Т. Шакирова, Г. Хәйдәрова

3.4. Кулланылган әдәбият.

1. Туган телдә сөйләшәбез 2-3 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
2. Туган телдә сөйләшәбез 3-4 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
3. Туган телдә сөйләшәбез 4-5 яшь, Хәзртова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г.
4. Туган телдә сөйләшәбез 5-7 яшь, Зарипова З.М., Вәжиева Л.Н.
5. Татарчас сөйләшәбе 4-5 яшь, З.М.Зарипова, Р.Г.Кидрячева
6. Татарчас сөйләшәбе 5-6 яшь, З.М.Зарипова, Р.Г.Кидрячева
7. Татарчас сөйләшәбе 6-7 яшь, З.М.Зарипова, Р.Г.Кидрячева
8. Программа «Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү»
З.М.Зарипова;
9. Балачак аланы – татар балалар бакчасы тәрбиячеләре өчен хрестоматия. – Казан: РИЦ, 2012., Закирова К.В.;
10. Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе Закирова К.В.;
11. Әй уйныйбыз, уйныйбыз... Закирова К.В., Мортазина Л.Р.;
12. Үстерешле уеннар... Закирова К.В., Кадыйрова Р.Ә.;
13. "Балачак - уйнап-көлеп үсәр чак" К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина
(Балалар бакчасында уеннар)

Кушымта.Ди

агностика.

“Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжэләрен Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәжәсен тикшергәндә кулланырга мөмкин булган биремнәр. 1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

	№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
			1	2	3	4	5	баллар	дәрәжә
			“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исемне”, “саубу”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә-юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерегән сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр өйгү, чакыру, сыйлау,		
1.	Коля								
2.	Оля								
Нәтижеләрне билгеләү									
Югары дәрәжә 2, 7 дән 3 кә кадәр						Баласөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.			
Уртача дәрәжә 2 дән 2, 6 га кадәр						Сүзбайлыгы бар, аралашуда бикү актив түгел.			
Уртача дән түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр						Аңлый, русча җавап бирә.			

1. Дидактикүен. “Бүкөм?” (I вариант)

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, әби, бабай)

Уенчә тәлеге: Өйрәсем. Өй тирәсендә гаиләгъзалары рәсемнәре

(комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

Бүкөм? (“Эни” ...).

2. Дидактикүен “Кемюк?” (II вариант)

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, әби, бабай)

Уен эчтәлеге: Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче
беррәсемнеалып куя.Баладан сорый: "Кемюк?"("Әби"...)

Уенны интерактив тактада, проекцион техника экранында, бала белән балаарасында диалог формасында да үткәрергә була. **3. Дидактик уен "Кәрзиндән нәрсә бар?"** (Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлегә: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлыкмуляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бунәрсә?" ("Алма"...)

4. Дидактик уен "Нәрсә юк?"

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлегә: Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?".

Баланәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. Дидактик уен "Минәйтәм, син күрсәт һәм әйт"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, пәси, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлегә: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбиячә әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсеме танып күрсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. Дидактик уен "Исеменәйт сән бирәм"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, пәси, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлегә: Өстәлдә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбиячә балага уенчыкны (рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?" - "Алма"... ; "Бу кем?" - "Эти"... Бала дәрәжәләп бирсә, аңа уенчыклар, яисә таратмар рәсемнәр бирелә.

7. Дидактик уен "Серлеянчык"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, пәси)

Уен эчтәлегә: Балага уенчыклар күрсәтелә, исеменнән әйтәп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исеменәйтә, алып күрсәтә.

8. Дидактик уен "Әйе-юк"

Сүзнең дәрәжә үзләштерелгән тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариант сораулар бирелә: "Бунәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, пәси"...

Югары балл (2,7-3) — сүз байлыгы житәрлек, уенчык, әйберләргә үзлектән, аңлап дәрәжә күрсәтә, исеменнән әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбиячә ярдәмнән җавап бирә.

Уртача дан түбән балл (1-1,9) - аңлый, русча җавап бирә.

сүзләргә куллану ("Исәнме", "Исәнмесез", "Сау бул", "Сау булыгыз", "Рәхмәт", "Хәлләрничек?")

1. Ситуатив күнегүләр.

а) "Куян аюга кунакка килә". Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?) - "Исәнме аю".

б) "Куян аюда кунакта булды". Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) - "Саубул, аю".

в) "Акбайга("Мияуга", "Курчакка", "Дустына")уенчыкбүләкит".

2. Уенситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда(Мияуда)кунакта.

Уен эчтәлеге: Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, жиләк-жимеш(алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

3. Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсе белән исәнләшеп, хәлләрен сорап, сыйлар гатәкь димитү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

Югары балл(2,7-3)-баласитуацияләрдә ягымлы сүзләрен урынлы куллана.

Уртача балл(2-2,6)-тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртача дан түбән(1-1,9)-аңлый, сорауга җавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, ю, аша, эч, уйна)

1. Сүзле уен "Минәйтәм-синәйлә" ("Командир").

2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар". (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр!

Әуенчык "ашый" башлый. Бала боерыкны дәресе тәпүтәп күрсәтә).

Югары дәрәжә (2,7-3)-бала боерыкны аңлап, дәресе түти.

Уртача дәрәжә(2-2,6)-ялгыша.

Уртача дан түбән дәрәжә(1-1,9)-татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4. Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрен аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидактик уен "Уенчыкниңди?"

(Лексика: зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: Уенчыклар күрсәтелә. Тәрбиячегең "Нинди?" соравына бала уенчыкны сыйфат билгесе белән атарга тиеш.

-Нинди курчак? -Зур(кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эшдәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм айт".

(Лексика: чиста, пычрак).

Уен эчтәлеге: Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә.

Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә. ("Чиста туп",

"Пычракаю"...).

Эшдәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. Дидактик уен "Курчакка бүләк". (Лексика: зур, кечкенә).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче зур курчакка - зур туп, кечкенә курчакка - кечкенә туп бүләк итәргә куша. "Мә, зур туп", "Мә, кечкенә туп".

4. Дидактик уен "Дәрессана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкьдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидактик уен "Ничә?".

Санау күнөкмөлөрөнттикшерүөчөн шулайук, укыту методик комплектындагы күрсөтмөрө семнөрне да кулланып була. - Ничэтуп? - Биш туп.

6. Сюжетлы-рольлеуен: "Сыйлым".

(Лексика: тэмле)

- Оля, мэипи, аша. Ипитэмле (ме)?
- Эйе, ипи тэмле.

Югары дэрэжэ (2,7-3)- эйберлэрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрөс әйтә.

Уртачал дэрэжэ (2-2,6)- 1-2 билгесен әйтә.

Уртачалан түбән дэрэжэ (1-1,9)- эйберләрнең билгеләрен, күләмен рустелендә әйтә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдимитү, инкаръитү, раслау).

1. Уенситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

Уен эчтәлегә: "Син кем?" соравына аңлап жавап бирүе билгеләнә. ***К нампришлановая кукла, она хочет с вами познакомиться:***

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля (Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай (эйе, мин кыз).

2. Уенситуациясе "Кунак каршылыбыз".

а) Тәрбияче: К намидут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?" - Мин әби (бабай). ***Позови бабушку (дедушку).*** - Әби (бабай) кил монда.

Поздоровайся с бабушкой (дедушкой). - Исәнме, әби (бабай).

Спроси у бабушки (дедушки) "Как дела?" - Әби (бабай) хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

Предложи бабушке (дедушке) сесть. - Әби (бабай) утыр.

Предложи бабушке (дедушке) пить чай. - Мә, чәй, эч.

Скажи: "Досвидания!" Сабул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша, эч") һәм сабуллашырга тәкъдим ителә. Эшдәфтәрәндәгә Зиче биремне кулланып була.

4. Уенситуациясе "Кунакларны сыйла". ***Угости Акбай хлебом, Мияумолоком.***

- Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

- Мә, Мияусәт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрәндәгә 16 нчы биремне кулланып була. **5. Уенситуациясе "Бер - береннесыйла".**

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угостия яблоком". - Мә, алма, аша. - Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?" - Алма тэмле? - Әйе, тэмле.

Эш дәфтәрәндәгә 6 нчы биремне кулланып

була. 6. Уенситуациясе "Уенчыклар илендә"

Тыприсель магазини грушек. Попроси грушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (эле).-Рәхмәт.

Предложи поиграть с игрушкой. -Мә, туп, уйна. -Рәхмәт.

Позови друга, предложи помыть игрушку. -Коля, кил монда.- Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою

. -Коля, туп бир -Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәжә (2,7-3)-аралаша, сөйләм күнекмәләренә актив куллана.

Уртача дәрәжә (2-2,6)-тәрбиячә ярдәмдә аралаша.

Уртача дан түбән дәрәжә (1-1,9)-аңлый, русча җавап бирә.

**Укуелы ахырында зурлар,
уку елы башында мәктәпкә эзерлек төркеме
балаларының “Уйный-уйный үсәбез”
проекты буенча татар телен
үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.**

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәжә
		“Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәренә йтергә кушыла)	Ягымлы үзләргә куллану (“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Саубул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Хәлләрничек?”)	Боерыкны бирәбелү (кил, утыр, йокла, уйна, ю, аша, эч, кил, сәл)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирәбелү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы үзләргә йтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръя итү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля...							
Нәтижәләрен билгеләү								
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр						Баласөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.		
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр						Сүзбайлыгы бар, тәрбиячә ярдәмдә аралаша.		
Уртача дан түбән дәрәжә 1 дән 1,9 га кадәр						Аңлый, русча җавап бирә.		

1. “Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәренә йтергә кушыла)

1. Дидактик уен “Бүнарса?”

(Лексика: аш,ботка,кашык,тэлинкэ,чынаяк).

Уенэчтэлеге: Тэрбиячерэсемнэргэ күрсәтеп сорый: -Бунәрсә? – Аш(Буаш).

2. Дидактикүен “Кәрзиндәнәрсәбар?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Уенэчтэлеге: Куянкәрзин белән яшелчәләр һәм жыләк-жимешалып килгән. Куян сорый: -Нәрсәбар? – Кәбестә.

3. Дидактикүен “Нәрсәюк?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Куян беряшелчә муляжын яшереп куя. Баланәрсәюклыгын әйтергә тиеш.

- Нәрсәюк? – Кишер юк. Уеннәрсәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. Дидактикүен “Доресенәйт”

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, карават).

Уенэчтэлеге: Балагарәсемнәр бирелә. Баларәсемнәр неаты һәм күрсәтә.

Югары балл (2,7-3)— сүз байлыгы житәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй жиһазлары атамаларын аңлап дорес күрсәтә, исемнәрән әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.

Уртача балл (2-2,6)

сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбиячә ярдәмнә җавап бирә.

Уртача дан түбән балл (1-1,9)— аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану.

(“Исэнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исэнмесез”, “Сау булыгыз”, “Хәлләрничек?”).

Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендә гәягымлы сүзләр бүлеген кара):

Поздоровайся с

Акбаем. Спроси как дела

у Акбая. Скажи спасибо

Акбаю.

Попрощайся с Акбаем.

Поздоровайся с воспитателем, Мияу и

Акбай. Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акб

ай.

Югары балл (2,7-3)— баласөйләмдә гәягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6)— уен ситуацияләргә тәрбиячә ярдәмнә дәрәҗә.

Уртача дан түбән балл (1-1,9)— аңлый, җавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, йокла, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

(Лексика: кил, утыр, йокла, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Уен эчтэлеге: Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам итә.

Югары балл (2,7-3)— 8-9 сүз.

Уртача балл (2-2,6)— 5-6 сүз.

Уртача дан түбән (1-1,9)— 1-2 сүз.

4. Уен ситуацияларендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди?Ничә?).

1. Сюжетлы-рольлеуен “Кибет”

(Лексика:Нәрсәкирәк?Нинди?Ничә?).

Балаларгарустелендәкибетуеныүткәруаңлатыла.Өчтөпсорауныкуябелүләретикшерелә. Уеняшелчә,киемнәр,савыт-саба,өйжиһазларырәсемнәрекулланыпүткәрелә.

2. Дидактикуен “Нинди?”.

(Лексика:нинди?кызыл,сары,яшел,зәңгәр).

Тикшерүдәсорауларныаерымкулланыптаүткәрергәбула.

Әйберләрнебилгесеначыклауөченбиреләторгансораугааңлапжавапбирүһәмулсорауларныүзлектән куя белү.

3. Дидактикуен “Ничә?”.

Санаукүнекмәләренбилгеләү(1-10кадәр).

4. Дидактикуен “Дәрессана”.

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмәрәсемнәренесанаргатәкъдимитә.Балаларберберсенә“Ничә...?”соравынкуялар һәм жавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала.“Ничә...?”.

Югары балл (2,7-3)– диалогта3 сорауны да аңлап

куллана.**Уртачабалл(2-2.6)**–диалогта2 сорауныаңлап куллана.

Уртачадантүбән(1-1,9)–диалогта1 сорауныаңлапкуллана.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау,сорапалу,тәкъдимитү,инкаръяитү,раслау).

1. Уенситуациясе “Әйдәгезтанышабыз”.

“Синкем?”соравынааңлапжавапбирүләребилгеләнә.

Квампришлановаякукла,онахочетсвами познакомиться:

- Исәнмесез.Мин Алсу.Синкем?-МинОляякиКоля.

- МинАлсу,минкыз.Син кыз?-Юк,минмалай.

2. Уенситуациясе “Күнаккаршылыбыз”.

Кнамидутгости.Спроси. “Ктотам?”.-Кеманда?-МинАкбай.

ПозовиАкбая.- Акбай,килмонда.

УАкбаясегодняденьрождение.Подарисвоюигрушку:

- Акбай,мәкызылтуп.-Рәхмәт.

Угостигостейсупомиликашей.-Мә,аш(ботка)(аша).

Чтобысъестьугощениепопросиложку.

- Кашыкбир.-Ниндикашык?

- Зур,матур,зәңгәркашык. -Рәхмәт.

3. Уенситуациясе “Кибеттә”.

Балабеләнбалааралашуытикерелә.

- Исәнме!– Исәнме!

- Хәлләрничек?-Әйбәт,рәхмәт.

- Хэллэрничек?-Эйбэт,рэхмэт.
- Аюбир (эле).-Ниндиаю?
- Зур аю,чистааю,матур аю.
- Ничэ?-Икеаю.
- Мэ,икеаю.-Рэхмэт.
- Саубул.-Сау бул.

Югарыбалл(2,7-3)—баласөйлэмдэактив,үзлектэнсорабирэ,яхшыаралаша.

Уртачабалл(2-2,6)—сүзбайлыгыбар, тәрбиячярдэмендэаралаша.

Уртачадантүбән(1-1,9)—аңлый,русча жавапбирэ.

“Без инде хэзер зурлар, мэктэпкэ илтэ юллар” проекты буенча татартеленүзлэштерү дэрэжэлэрэнбилгеләү.(Таблица 3)

1.“Безиндехэзерзурлар,мэктэпкэилтэюллар”проектывуенчаөйрэнгән

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дэрэжә
		“Уйный–уйныйсэбэз”проектывуенчаөйрэнгәнлекиканысөйлэмдәкуллану.(Өйрэнгән темаларбуенча биш – алты рәсем яисә предметкүрсәтелә,татарчаисемнэрэнәйтергә кушыла)	Ягымлыүзләркуллану (“Исэнме”, “Исэнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рэхмэт”, “Хэллэрничек?”)	Боерыкныбирәбелү (кил, утыр, йокла, уйна, ю, аша, эч, ки, сап)	Уенитуацияләрэндөүзлектэнсорабирәбелү (Нәрсәкирәк? Нинди? Ниче?)	Аралашабелү(ягымлысүзләрөйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдимитү, инкаръ итү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля...							
Нәтижэлэрнебилгеләү								
Югарыдэрэжә2,7дән3 кәкадәр				Баласөйлэмдэактив,үзлектэнсорабирэ,яхшыаралаша.				
Уртачадэрэжә2дән2,6гакадәр				Сүзбайлыгыбар, тәрбиячярдэмендэаралаша.				
Уртачадантүбәндэрэжә1дән1,9гакадәр				Аңлый,русчажавапбирэ.				

лексиканы сөйлэмдә куллану. (Өйрэнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнэрэнәйтергә кушыла)

1. Дидактикүен “Бунәрсә?”

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, этәч, үрдәк). Уенәчтәлегә: Тәрбиячярәсемнэргә күрсәтеп сорый: Бунәрсә?–Бүре (Бубүре).

2. Дидактикүен “Портфельдәнәрсәбар?”

(Лексика:китап,дэфтэр,рәсем,карандаш һ.б.).

Уенэчтәлеге:Тәрбиячепортфельдәнрәсемнәрәкипредметалышкүрсәтә,исеменс орый:-Портфельдә нәрсәбар?-Дэфтәрбар.

3. Дидактикүен “Портфельдәнәрсәюк?”

(Лексика:китап,дэфтэр,рәсем,карандаш һ.б.).

Уенэчтәлеге:Баланәрсәюклығынәйтергәтиеш. Уеннәрсәемнәркулланыштаүткә рергәбула.

4. Дидактикүен “Дәресенәйт”

(Лексика:чәк-чәк,өчпочмак,бәрәңге,аш,ботка).

Уенэчтәлеге:Балагарәсемнәрбирелә.Баларәсемнәрнеатый.

Югарыбалл (2,7-3)—10-12сүз.

Уртача балл(2-2,6)—7-9 сүз.

Уртачадан түбәнбалл(1-1,9)—1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исэнме”, “Исэнмесез”, “Сау бул”, “Саубулыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”, “Хәерле көн”, “Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

Ситуативкүнегү:

Телефоннансөйләшү.

Эшдәфтәрәндәге Инчебиремнекулланыпбула.

Югарыбалл(2,7-3)—баласөйләмдәягымлысүзләрнеурынлыкуллана.

Уртачабалл(2-2,6)—тәрбиячәярдәмендәжавапбирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9)— аңлый, сорауларга жавапны

русчабирә.1.Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгәр,бие,жырла,йокла).

Дидактикүен: “Командир”

(Лексика:кил,утыр,сикер,ю,аша,эч,уйна,ки,сал,йөгәр,бие,жырла,йокла). Уен эчтәлеге:Бербалаикенчебалагабоерыкбирә.Мәсәлән:

-Коля,сикер!(Колясикерепкүрсәтә).

-Коля,синнишлисең?(Колядансорый)—Минсикерәм.

-Колянишли?(Башкабаладансорый)—Колясикерә.

Эшдәфтәрәндәге 9нчыбиремнекулланыпбула.

Югарыбалл(2,7-3)—11-

13сүзбеләнбоерыкбирә,синнишлисең,нишлисорауларынбирәбелә.

Уртачабалл(2-2,6)—барыбоерыкбирә,сорауларныкуялмый.

Уртачадан түбәнбалл(1-1,9)—1-5сүзбеләнбоерыкбирә,сорауларнырусчаәйтә.

Уенситуацияләрендәүзлектәнсораубирәбелү.

(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә?

Нишли?Нишлисең? (Син нишлисең?) Ничә яшь? (Сиңа ничә яшь?) Каябарасың?)

1. Уенситуацияләре:

а)“Кибет”(Нәрсәкирәк?Нинди?Ничә?)

б)“Телефоннансөйләшү”(Каябарасың?Нишлисең?(Синнишлисең?))

в)“Танышу”(Синкем?Букем?Бунэрсэ?Нишли?Ничэяшь?(Сиңаничэяшь?))

2. Сюжетлы-рольлеуен “Кибет”

(Лексика:Нэрсэкирэк?Нинди?Ничэ?).

Уен эчтэлеге: Балаларга рус телендә кибет уены үткөрү аңлатыла һәм өч төпсорауны куллана белүләре тикшерелә.Уен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өйжиһазлары,йорткошлары,уенчык рәсемнәре кулланыпүткәрелә.

3. Дидактикуен “Нинди?”.

(Лексика:кызыл,сары,яшел,зәңгәр,ак,кара).

Тикшерүдәсорауларныаерымкулланыптаүткәрергәбула.

4. Дидактикуен “Сана”.

Санаукүнекмәләренбилгеләү(1-10кадәр).

Югарыбалл(2,7-3)–сорауларныаңлап куллана.

Уртача балл (2-2,6)– аңлый, тәрбияче ярдәме белән

куллана.**Уртачадантүбән(1-1,9)**–русча жавапбирә.

Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау,сорап алу, тәкъдим итү,инкаръитү,раслау)

1. Уенситуациясе “Әйдәгезтанышабыз”

- Исәнмесез.Синкем?-(МинОля якиКоля).

- Минкыз.Синкыз?-(Юк,минмалай).

- Сиңаничә яшь?-(6(7)яшь).

2. Уенситуациясе “Телефоннансөйләшү”.

Диалогнысан,сыйфат,күләмберәмлегекертепбаетыргабула.

- Исәнме.Хәлләрничек?

- Әйбәт.

- Нишлисең?

- Минуйныйм.Синнишлисең?

- Минашыйм(биим,утырам,сикерәм,эчәм,уйныйм, йөгерәм, жырлыйм,йоклыйм,барам,шуам,рәсем ясыйм,укыйм).

- Нэрсэ?

- Алма ашыйм.

- Алматәмле(ме)?

- Әйе,алма тәмле.

- Саубул.

3. Уенситуациясе “Каябарасың?”

(Лексика:мәктәп,кафе,циркh.б.)

- Исәнме!Хәлләрничек?

- Әйбәт,рәхмәт.

- Каябарасың?

- Кафегабарам.

- Кафеданэрсэбар?

- (ашамлыкларатаргамөмкин)

- Сашанишли?

- Сашабәрәңгеашый.

4. Ситуативкүнегү.

Спроси: что ты делаешь?

- Синнишлисең?

- Минашыйм(биим, утырам, сикерэм, эчэм, уйныйм, йөгерэм, жырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рәсем ясыйм, укыйм).

Югарыбалл(2,7-3)–баласөйләмдәактив, үзлектәнсораубирә, яхшыаралаша.

Уртачабалл(2-2,6)–сүзбайлыгыбар, тәрбиячеярдәмендәаралаша.

Уртачадантүбән(1-1,9)–аңлый, русчажавапбирә.